

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103. Telephone: 431-6344

XLIX Rugsėjis — September 25, 1964 Nr. 107

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LIETUVIŠKOS TVIRTOVĖS DUKRA E. JANKUTĖ SUKAKTUVININKĖ

P. BASTYS

Turbūt visoj Lietuvoj nerasi-
me žmogaus, kuris nieko nebūtų
girdėjęs apie Rambyną ir jo pa-
pėdėję nusiurkėjusius Bitėnus.
Daugelis ne tik žino, bet ne kar-
tą yra ten ir užsukę, norėdami
aplankyti tą lietuvių tautos se-
novės laikų šventovę, kuri bylo-

žemei Lietuvai ir žadino ryžtą
jai aukotis ir kovoti.

Būtų sunku nusakyti skaičiais,
kiek ten žmonių yra praėję ir
sustoję. Tačiau galima vaiz-
duotis, kad jų ten per kartų kar-
tas praėjo nemažai. Rambynas
buvo, yra ir amžiais pasiliks

E. Jankutė atšventusi 70 metų amžiaus sukaktį, S. Dabkaus nuotrauka

PASITRAUKIMAS IŠ VIETNAMO

PASKUTINĖS ŽINIOS IŠ VIETNAMO KALBA
APIE TOKIĄ SITUACIJĄ, KURIĄ GALIMA PA-
VADINTI CHAOSU. — ATRODO, JAV PLANUO-
JA PASITRAUKTI Į THAILANDĄ.

Vytautas Meškauskas

"Atrodo, kad šiuo metu kiek-
vienas šio krašto gyventojas turi
tik vieną norą — kuo greičiau-
siai sunaikinti Vietnamą" — pa-
reiškė šį antradienį vienas smul-
kiau neidentifikuotas ameri-
kiečių stebėtojas Saigone AP agen-
turai. Ir tai reiškia vieną iš
skaudžiausių JAV užsienio poli-
tikos pralaimėjimų, kilusio ne
pačiame Saigone, bet Washingto-
ne.

Ta proga primenu pasikalbė-
jimą su dr. V. Kavoliu Bachu-
no Tabor Farmoje praėjusių me-
tų Santaros-Šviesos suvažiavi-
mo metu. Kavolis buvo labai pa-
sipiktinęs Diemo režimu. Jei jau
budistų vienuoliai deginasi pro-
testo ženklais — režimas turi
būti jau labai blogas! Tai buvo
tipinga "liberalios" Amerikos nu-
monė. Jai pasidavęs prezidentas
J.F. Kennedy primygtinai "pata-
rė" Vietnamo karams padaryti
"personalinių pakeitimų". Die-
mas ir jo broliai buvo sušaudy-
ti.

Tiesa, pagal vakarietišką
standartą Diemas buvo diktato-
rius, tačiau kraštas, kuris ko-
voja su komunistiniais partiza-
nais faktinai negali turėti kito-
kios valdymosi formos kaip dik-
tatoros. Už tat ir Diemo nepa-
keitė koks "tyras" demokratinis
režimas, bet karininkų diktatu-
ra, karininkų, kurie patys tarp
savęs pešasi. Tuo tarpu Diemas
vis dėlto turėjo masines organi-
zacijas, dėl kurių vertės įkai-

navimo galima ginčytis, tačiau
vis dėlto komunistinių partizanų
veikimas jo režimo metu buvo
nepalyginamai mažesnis negu da-
bar.

Čia yra ir tikybinis momen-
tas. Diemas buvo pamaldus ka-
talikas, katalikai užėmė ir dau-
gumą valdžios postų, nors jie toli
gražu, ir nesudarė gyventojų dau-
gumos. Iš kitos pusės jų tarpe
buvo daugiau mokytojų žmonių
negu budistų už tat ir jų įtaka bu-
vo didesnė. Budistai neturi savo
centrinės organizacijos, bent jos
neturėjo iki Diemo nuvertimo, už
tat jų vardu dažnai gali kalbėti
kas nori, kad ir koks komunistų
agentas.

Vienas iš tokių politiškai nu-
siteikusių budistų vienuolių Thich
Tri Quang, kurį Diemo policija
norėjo suimti, praėjusių m. spalio
mėn. pasislėpė JAV ambasado-
je. (Sakoma, kad ambasadorius
Lodge jam priglausti gavo įsaky-
mą iš Washingtono). Savaime aiš-
ku, kad po perversmo prieš Die-
mą šitas Quang staiga pasidarė
didvyriu. Jis suorganizavo bu-
distų tarybą, kurios priekyje pats
atsistojo. Nors oficialiai tos ta-
rybos uždaviniai yra grynai tiki-
ninio pobūdžio, praktiškai jos
reikšmė politiniame krašto gyve-
nime yra labai didelė ir ji klydo
bet kokio griežtesnio kariško re-
žimo įvedimui.

Niekas tiksliai nežino, ar
Quang yra komunistas ar komu-
nistų agentas, tačiau viena yra

tikra, Quango ištaigingas poros
mėnesių gyvenimas JAV ambasado-
je, nepavertė jo JAV šalininku.
Geriausiu atveju jis gali būti "ne-
utralistas".

Kas bus toliau? Ambasado-
rius Tayloras darys viską, kad
dabartinė padėtis išsilaikytų iki
rinkimų. Sakoma, kad po to esąs
planas JAV atsparos bazę perkelti
į Thailandą — Siamą. Iš ten bus
remiami visi sąjūdžiai pietry-
čių Azijoje kovoją su komuniz-
mu. Tačiau po Laos ir Vietnamo
istorijos, kažin ar atsiras
koks kraštas, kuris norėtų to-
kios amerikiečių tautos.

Vietnamo istorijoje yra dar
vienas būdingas bruožas. Tei-
giama, kaip rašė savo laiške
Dirvoje, rugsėjo 16 d. Nr. p. Rū-
ta Kieva Vidžionienė:

"Komunizmas nėra žvėris, ku-
rį kumščiu pagrasinęs ar nume-
tęs bomba gali užmušti. Komun-
izmas yra idėja, kurią galima
nugalėti tik panaikinus jo rei-
kalingumą, išlyginus nelygybę,
pakėlus gyvenimo lygį..."

Vietnamo patyrimas priešta-
rauja tai "liberalinei" teorijai.
Šiauriniame Vietname viešpa-
tauja baisus skurdas, vargas,
badas, priepaūda ir... tvarka.
(Taip pat kaip ir šiaurinėje Ko-
rejoje). Pietų Vietname pragy-
venimo lygis yra nepalyginamai
aukštesnis, JAV ūkinė ir kito-
kia pagalba civiliams gyventojams
labai gausi, net ir Diemo
laikais čia buvo, palyginus su
komunistiniais režimais, šio-
kia tokia laisvė. Komunizmas čia
buvo atneštas iš svetur. Komu-
nistinius partizanus čia su-
organizavo ne idealistai, o pro-
fesionalai teroristai. Ir jiems
netiesiogiai padeda Washingto-
nas, kuris iš vienos pusės kal-

VIRŠUJE: Čiurlionio ansamb-
lio kanklininkų būrelis, koncer-
tavęs įvairiuose parengimuose,
išleido savo dvi narses: G. Stuo-
gytę į Columbus universitetą ir
M. Gailiūšytę į Paryžiaus uni-
versitetą tęsti studijas. Nuotrau-
koje iš kairės pirmoji eilėje sėdi:
Navickaitė, Liaukonytė, Karso-
kaitė, Bačiulytė, Stuoogytė, Gai-
liūšytė ir Neimanaitė. Antroji ei-
lėje: būrelio vadovė O. Mikulskienė
ir A. Barzdukaitė.
V. Plodžinskio nuotrauka

ba apie kovą su komunizmu, o
iš kitos pusės ieško su jo at-
stovais koegzistencijos gali-
mybių. Rezultate — chaosas.

Kas nauja
Pasaulyje

* SOVIETINIAI DIPLOMATAI
nesiliauja skleidę gandus, kad
užs. reik. ministeris A. Gromyko
būsiąs pakeistas dabartiniu am-
basadorium Washington A. Do-
bryninu. Valstybės Departamento
viršūnės esančios labai patenkin-
tos tokiomis perspektyvomis, nes
jų santykiai su Dobryninu būvę
labai šilti ir draugiški.

* PREZIDENTO DE GAULLE
kelionėje po P. Amerikos valsty-
bes iki detalių išskeliamas prancū-
zų "grandeur", nesigalint ne tik
iki detalių numatytų patogumų
ir apsaugos, bet ir išskelimo
Prancūzijos didybės, kuriai nu-
sileisti turis ir "kaimynas iš
šiaurės".

Prancūzų saugumo elitas rūpi-
nasi, kad nepriartėtų prie svitos
jiems žinomi antgaullistai. Mies-
tai, kuriuose prezidentui tenka
nakvoti, rūpinasi specialaus dy-
džio lovosmis, o kartu vyksta gy-
dytojai žiūri, kad 73 m. amžiaus
generolas nepristigtų energijos.
Ligoninės aprūpintos de Gaulle
tipo kraujo atsargomis.

* JAV KARDINOLŲ pasisaky-
mas už religinę laisvę ir už
"respektą žmonių opiniui" su-
kėlė audrą Vatikane vykstančia-
me Katalikų Bažnyčios suvažiavi-
me. Po Bostono kard. Cushingo
kalbos gausūs vyskupų plojimai
nebeatsižvelgė į taisykles, drau-
džiančias tokias pritarimo de-
monstracijas.

"Laisvė yra didžiausias visuo-
menės tikslas", pareiškė savo
kalboje kard. Cushingas. Jam
pritardami, Chicago kard. A.
Meyeris ir kard. Joseph Ritter
iš St. Louis pareiškė, kad "turi-
me leisti kitiems tai, ko patys
reikalaujame".

Jiems į atstrią opoziciją išėjo
Italijos ir Ispanijos kardinolai,
pareiškėdami, kad tokios idėjos
esančios pavojingos Katalikų Baž-
nyčiai. Tai nukrypimas nuo baž-
nytinės doktrinos, galis būti pa-

ja mums apie garsią vaidilų ir
vaidilučių gadinę.

Pats Rambynas visais amžiais
telkė lietuvių. Jame kūrenos
amžinoji ugnis, buvo palikomi
ryšiai su dievais, jiems neša-
mos aukos, prašoma palaimos sa-
vo tautai ir kad Praamžius ne-
užsitrūstintų. Žodžiu, mūsų žmo-
neliai ten visada sėmėsi stipry-
bės, ieškojo nusiramimo ir sa-
vo dvasiai naujų jėgų. Nuo neat-
menamų laikų Rambynas buvo mū-
sų dvasinės stiprybės tvirtovė
ir šaltinis; jis ugdė meilę tėvų

naudotas ir nukreiptas prieš mi-
sionieriškąją pareigą ir organi-
zaciją.

* PREZ. JOHNSONAS, tęsda-
mas savo rinkiminę kampaniją,
pasinaudojant gausiomis darbi-
ninkų unijų auditorijomis, vis
smarkiau pradeda pulti savo opo-
nentą, dar vis neminant jo pavardės.
Jis kaltina opoziciją ekstremis-
tiniėmis idėjomis, kurios esan-
čios pavojingos dabar ir ateinan-
čioms kartoms.

* RESPUBLIKONŲ C.K. pirm.
Dean Burch į paskutiniuosius
prez. Johnsono puolimus atsakė,
kad tai esą ne kas kita, kaip pa-
taikavimas ir prisiderinimas kai-
riųjų liberalų idėjoms, kurias at-
stovauja Americans for Demo-
cratic Action organizacija.

* RESPUBLIKONŲ VADAI Se-
nate ir Kongrese, Halleck ir Dir-
ksen pareiškė, kad prez. Johnso-
nas išnaudoja savo poziciją rin-
kiminei kampanijai geriau, negu
bet kuris iki šiol buvusių presi-
dentų. Svarbiausia esą tai, kad
jo kalbose visai išnykęs komunis-
tinio pavojaus klausimas.

* ABI VOKIETIJOS DALYS pa-
sirašė sutartį, kuria Vak. Berly-
no gyventojams 4 kartus į metus
bus leidžiama aplankyti gimines
Rytų Berlyne, arba, kaip sutar-
tyje pažymėta — "Vokiečių De-
mokratinės Respublikos sostinę".
Rytų Berlyno gyventojams
lankytis į Vak. Berlyną ke-
lias tieka užkirstas mūro siena.

Vietname visi praranda galvą...

(Nukelta į 4 psl.)

Amerikos lietuvių krepšinio rinktinė su laikraštinkais ir palydovais Australijoje, Sydnėje. Pirmoji eilė iš kairės: Jonas Bullionis, Emilijus Misūnas, Vytautas Grybauskas, Viktoras Memėnas, Valdas Adamkavičius, Algis Varnas, Jonas Šoliūnas. Antroji eilė: Augustinas Kapačinskis, Larry Jesevičius, William Sedlickas, Edmundas Šilingas, Edvardas Modestavičius, Wally Barėnas, Algis Janėkauskas, Remigijus Gaška, Frank Čekauskas, Edmundas Slamčinskis, Algis Motiejūnas ir Petras Petrutis.

Caras Nikolajus II nebuvo nužudytas Sibire, o mirė Lenkijoje?...

Nauja sensacija apie caro šeimą

Visais laikais žmonės labai domėjosi valdovais ir jų dinastijomis. Karalių sostai apsupti legendomis ir padavimais, kurie, daugiau ar mažiau papildyti, keliauja iš lūpų į lūpas. Tokie padavimai cirkuliavo ir dar tebecirkuliuoja apie paskutinį Rusijos carą Nikolajų II.

Prieš keletą metų spaudoje pasirodė žinios, kad komunistų kulkų išvengti pasisekė caro jauniausiai duktai Anastazijai. Vakarų Vokietijoje buvo iškelta net keletas bylų, kuriose Anastazija bandė įrodyti savo tapatybę. Nors jos naudai tuomet liudijo net buv. Vokietijos kronprincas žmona Cecilija, kuri dabar mirus, teismas, nuodugnai išnagrinėjęs visas aplinkybes, kalbančias už ir prieš, Anastazijos pretenzijų vis dėlto nepripažino.

Dabar New York Journal American rugsėjo 12 d. numeryje pasiskelbė naują sensaciją, kuri toli praneša visas ligšiolines. Pagal laikraščio bendradarbio Guy Richardson informaciją, caras Nikolajus II su cariene Aleksandra ir penkiais vaikais nenužudyti Jekaterinburge 1918 m. liepos 16 naktį, bet specialiu Lenino parėdymu iš ten slapta išvežti ir per Turkiją ir Graikiją patekę Varšuvon. Ten paskutiniojo caro šeima prieglobstį suteikė maršalas Pilsudskis. Visus ilguosius metus po I pasaulinio karo šeima praleidus kur tai Poznanės apylinkėse. Savo informacijų šaltiniu Richardson nurodo leidėją Robert Speller, 33 W. 42 St., New York.

Robert Speller leidyklos specialybė -- politinių veikėjų atsiminimų išleidimas. Toji leidykla yra išleidusi buv. Latvijos ministrų knygas -- A. Blodnieko Unvanished Nation ir A. Berzinio Unpunished Crime. Tuo metu, kai buvo išleista pastaroji knyga, Speller rengėsi išleisti knygą apie Anastaziją, ir A. Berzins, atsilankęs leidykloje, buvo supažindintas su viena ponija, kuri tarėsi esanti -- Anastazija.

Minėtoji knyga apie Anastaziją ir buvus priežastimi, kodėl Robert Speller pradėjęs domėtis paskutiniuoju caru ir jo šeima. Knygai pasirodžius rinkoje, paeitų metų gruodžio mėn. leidyklon atsilankęs nepažįstamas ponas ir norėjęs pasimatyti su knygos autore. Po kelių pasikalbėjimų su Spelleriu ir jo dviem sūnum, svetimas pasisakęs, kad jis esąs paskutiniojo caro Nikolajaus II sūnus, sosto įpėdinis Aleksiejus. Praėjus dar kūrliam laikotarpiui, Journal American pranešė, kad JAV atvykęs aukštas lenkų slapstosios policijos pareigūnas, iš Lenkijos pabėgęs pulkininkas Michailas Golenevskis su žmona. Pagal pasiskelbtus atvaizdus Speller konstatavęs, kad pas jį atsilankęs ir Golenevskis -- tas pats asmuo,

Pats Golenevskis tai patvirtinęs.

Journal American bendradarbis G. Richardson turėjęs pasikalbėjimą ir su M. Golenevskiu, neva sosto įpėdiniu Aleksieju, kuris dabar gyvenęs prie New Yorko. "Mane pasitiko vidutinio ūgio vyras su gvardijos karininko ūsais, miesčionišku poelgiu ir vos jaučiamu rytietišku akcentu. Jį mano klausimą, ar jį tikrai didysis kunigaikštis Aleksiejus, atsakė, kad taip. Kai klausinėjau, kodėl jis laukęs tiek daug metų, Golenevskis alias Aleksiejus, atsakė:

-- Dėl to, kad mano tėvas ir Stalinas dar buvo gyvi. Mes gyvenome nuolatiniame pavojuje ir paklausėm tėvo patarimo neišduoti savęs, kad išvengtų mirties. Tėvas mirė 1952 m. Bet net ir po Stalino mirties aš pasislyčiau tylėti, kad apsaugoti nuo persekiojimo tuos rusų ir lenkų patriotus, kurie mūsų labai rizikavo savo gyvybėmis".

Tolimesniam pasikalbėjimui G. Richardson sužinojęs, kad 1946 m. Aleksiejus pradėjęs tarnauti lenkų slaptosios policijai, kur užsitarė pulkininko laipsnį. Tą jis daręs, vedamas noro kovoti su komunistais ir padėti vakarams. JAV Aleksiejus perbėgęs 1961 m. sausio mėn. Po kiek laiko jis susitikęs ir su tuometiniu CIA viršininku Allen Dulles ir tam atidengęs savo tikrąjį vardą. Dulles dar pridūręs, kad jam tiktai reikėtų užsigaubti barzdą ir jis būtų visai panašus į carą Nikolajų II. Kai šiuo klausimu buvę pasitikrinti pas Dulles, pastarasis pareiškęs, kad jis tuo reikalu nenorįs kalbėti.

Aleksiejus pasakojo, tikrais Rusijos caro ir jo šeimos gelbėjimo organizatorius buvęs dabartinio Japonijos imperatoriaus Hirohito tėvas Yoshihito. To priežastim buvęs senas Japonijos valdovo kaltės įjauimas. Kai Nikolajus, dar 22 m. amžiaus sosto įpėdinis, 1890 m. aplankęs Japoniją, jį beveik nužudęs vienas japonų fanatikas. Yoshihito visą laiką jautėsi kaltas. Kai jis 1918 m. sužinojęs apie caro šeimos areštą Jekaterinburge, Japonijos imperatorių pagalvojęs, kad dabar atėjęs laikas atlyginti skolą. Jis nusiuntęs Jekaterinburgą du slapstus agentus su didelėmis sumomis pinigų, kad jie bandytų buv. Rusijos valdovą išgelbėti. Agentai užmezgę ryšius su komissaru Jurovskiu, o tas su pasiūlymu nuvykęs į Maskvą, pranešė ti apie tai Leninui. Kadangi tuo metu dar nebuvo aišku, kas Rusijos pilietiniame kare bus nugalėtojai -- baltieji ar raudonieji, Leninas, norėdamas apsidrausti visomis galimybėmis, sutikęs, kad caro šeima būtų slapta išvežama iš Jekaterinburgo ir jai leidžiama išsigelbėti.

"Viename vežime važiavo ca-

ras, carienė, aš ir sesuo Marija", pasakoja Aleksiejus. "Kitos trys seserys -- Anastazija, Olga ir Tatjana gelbėjosi kitais keliais. Praslinko keli mėnesiai, kol per Dono baseiną, Turkiją, Graikiją ir Vieną mes patekom į Varšuvą. Mano motina mirė Poznanės apylinkėje 1924 m." Paskutinis Rusijos caras Nikolajus II turėjo įvairiuose vakarų bankuose apie 400 milijonų dolerių vertės indėlių pinigais ir kitomis vertybėmis. Dabartiniai Kremliaus viešpatiai daugelį sykių bandė išreikalauti šias vertybes, bet jų reikalavimai buvo atmesti. Kyla įtarimas, kad Michailas Golenevskis, pasivadinęs Aleksiejumi, veikia Maskvos įpareigotas, kad komunistai gautų į savo nagus tą lobį, kurio jie jau seniai trokšta. R. Speller šitokią galimybę neigia.

Daugelyje muziejų ir privačiose kolekcijose galima rasti daug buv. caro vaikų knygų, laiškų ir kitų daiktų, ant kurių turėtų būti jų pirštų nuospaudos. Nors tai ir būtų ilgas kelias, bet su laiku vis dėlto būtų galima išaiškinti, ar Golenevskis tikrai yra Aleksiejus. Dar vienas dalykas: savo laiką buvo nustatyta, kad Aleksiejus sirgo vidurinio kraujavimo liga -- hemofilija, kuri yra neįsigydoma. Čia jau darbas medicinos žinovams. Be to, kaip tvirtina R. Speller, neužilgo į New Yorką atvykęs ir trys Aleksiejus seserys -- didžiosios kunigaikštės -- kurios jo pasakojimą galėsiančios patvirtinti.

Eug. Pš.

Rusai bandė nužudyti vokiečių diplomata

Sovietų saugumas turėjo 48 valandas pasiruošti. Ir jis jų nepraleido veltui. Penktadienį, rugsėjo 4 d. Vokietijos ambasada Maskvoje pranešė sovietinėms tarnyboms, kad sekmadienį 5 jos mažesni pareigūnai žada apsilankyti Zagorsko šv. Trejybės vienuolyne, 85 km nuo Maskvos. Penkių vokiečių pareigūnų tarpe buvo ir pasiuntinybės 3-sis sekretorius Horst Schwirkmann, 36 m. Faktiniai diplomatas, bet elektronikos technikas, prikomandiruotas 6 mėnesiams į ambasadą, kad ištirtų, ar ambasadoje nėra slapty sovietų saugumo klausimo įtaisymų. Tokio buvo susekti JAV ir Olandijos ambasados.

Vienuolyn vokiečius pasitiko jaunas, labai kalbus vienuolis, kuris svečiams aprodė cerkvę. Joje tebuvo tik vienas maldin-

kas, pro kurį reikėjo praeiti, kad pasiekus stebuklingą ikoną. Sekančias sekundes Schwirkmannas taip atpasakoja:

"Staiga pajutau, kad kelnės ant mano kairės šlaunies sušlapo. Man pasirodė, kad buvau aptaškytas šventuoju vandeniu. Šiapieta staiga pasidarė labai šalta. Kaip ledas. Atsisukęs pastebėjau, kad maldininkas skubiai ėjo iš cerkvės. Pakvipo lyg prarūgusiais kopūstais..."

Tačiau Schwirkmannas ir kitas patyręs žvalgybos veikloje ambasados tarnautojas tuojuo pagalvojo, kad čia turima reikalo su vadinamom "garstyčių" dujom, žinomom jau pirmojo pasaulinio karo metu. Vokiečiai jas vadino "geltonojo kryžiaus" dujomis. Dėl to, kad taip atžymėti buvo indai, kuriuose jie buvo laikomi. Schwirkmannas buvo apipiltas tuo chemikalo skysčio pavidale, kuris tuojuo išgaravo. Dėl to ir šalčio pajutimas.

Atrodo, kad sovietų tikslas buvo Schwirkmanną priversti ieškoti pirmos pagalbos artimiausioje sovietų ligoninėje, kur jie galėtų iš jo išgauti jo tarnybos paslaptis ir išsiaiškinti, kokių priemonių vakariečiai griebiasi, norėdami išsisaugoti nuo sovietų klausymo prietaisų. Tačiau Schwirkmannas, nors suprato, kad turi reikalo su mirtinu chemikalu (priešnuodis -- chloro kalcis, pavartotos per 20 minučių) nenuvyko į ligoninę, bet grįžo į ambasadą, kur tuojuo buvo išsaugotas JAV ambasados gydytojas Dr. Street. Jis nustatė to chemikalo panaudojimą. Sovietai atsiskakė tuojuo išleisti Schwirkmanną į Vokietiją, girdi, lėktuvuose nėra vietų. Vietą jie gavo tik antradienį. Šiuo metu jo visa kairė šlaunis yra bauriai sužalota. Paliesti ir inkstai, tačiau tiesioginio pavojaus gyvybei nėra.

Vokietijos užsienio reikalų ministris Gerhardas Schroederis atsidūrė sunkioje padėtyje. Toks incidentas galimo Chruščiovo vizito išvakarėse buvo labai nemalonius, tačiau, iš kitos pusės, jo jau nebuvo kaip nuslėpti. Gerhardas išsišaukė sovietų ambasadorių Smirnovą ir pareiškė jam griežtą protestą. Smirnovas tik nusijuokė:

"Tai matot, kokie žmonės pas mus vaikščioja į bažnyčias".

Bet kokią atsakomybę už tą įvykį jis atsiskakė savo vyriausybės vardu priimti. Kas buvo toliau, yra dvi versijos. Schroederis aiškina, kad Smirnovas vokiečių nuotą įsikišo į kišenę, tuo tarpu sovietai teigia, kad jis ją numetė ministro kabineto prieškambarėje. (v.m.)

RAMONO VEIKALAS LATVIŲ KALBOJE

Rašytojo Vinco Ramono knyga Dulkės Raudoname Saulėlydyje greitai lank pasirodys latvių išvišos knygy rinkoje. Tą mūsų rašytojo kūrinį išvertė ir spaudai paruošė Emils Skujenieks. Knyga leidžia A. Egltis leidykla Minneapolisje. Tai ta pati leidykla, kuri savo laiką Vokietijoje buvo išleidusi V. Ramono Kryžius latviškai.

Tenka pridurti, kad E. Skujenieks jau yra išvertęs ir baigia paruošti kun. J. Prunskio knygą Silpnamė Kūne. Knyga pirmučiausia bus spausdinama latvių katalikų laikraščio Dzmitenes Balss atkarpoje, o po to pasirodys atskira knyga.

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UŽRAŠAI ***

PER DYKUMĄ keliaujančiam vaidenas ežerai. Bet kai prislenka, kur buvo tyvuliuojantį vandenį regėjęs, teranda tą patį smėlyną. Miražo būta... Kad tik neatsitiktų panašiai ir su ta mūsų politinių veiksmų vienybe. Kai pasklido žinėlė, kad keliolika mėnesių trukusieji "trejų devynerių" pasitarimai baigti ir belieka susitarimą ratifikuoti, vienybė jau rodė čia pat, Bet po to -- tylą. Nesudrumstė jos nė pranešimai, kad jau visos trys šalys susitarimą ratifikavo, įvyko, ko apie dešimtmetį nekantriai reikalaute. Kodėl gi niekas aileliuja negieda?

Dar tik trys reakcijos viešai pasirodė. Keleivis (rugs. 9) pasakojė, kad K. Bielinis susitarimu nepatenkintas: kam į reformuojamą Vliką įsileidžiama neveikianti ir į kompaniją netinkanti Krikščionių Darbininkų Sąjunga (penkiolektoji partija). Dėl to sakėsi susilaikysiąs senajam Vlike ratifikavimą balsuojant (Ratifikavimo nesukludė).

Ir frontininkų europinė konferencija (rugs. 7-8) priekaištavo, kam partijų-grupių skaičius padidinamas iki penkiolikos, bet mutarė "pagerbti kitų grupių valią" ir sutikti, tegu ir frontininkai į pertvarkytą Vliką eina. Jie, matyt, nežinojo, kad "penkiolektoji partija" atsirado kaip tik ne kitų, o pačių frontininkų valiai pagerbti... Jokia gi kita grupė nereikalavo, kad Krikščionių Darbininkų Sąjunga (profrontininkiška Darbo Federacijos versija) būtų būtinai būtų atstovaujama.

Griežčiausį pasipriešinimą (Naujienose, rugs. 25) išdėjo A. Kučys, tas pats, kurį vienį šį pavasarį buvom palaikę vaiduokliu, kiti žymėjom "atsarginiu liaudininku". Pas Bačiūną ("spaudos seime") įsitiknom, kad ne vaiduoklis, o visai realus, ir ne atsarginis, o narsus liaudininkas, tiesa, tuo tarpu tik sumanus eilinis vadų rezerve. Ir jis, nuošaliau gyvendamas kaip europiniai frontininkai, kartais papučia kitą dūdą, negu faktiniai vadai. Protestuoja prieš 15 partijų ir prieš partinės aritmetikos kartojimą. Kažkodėl jam atrodo, kad "tautininkai ir frontininkai" naujajam Vlike "užsitikrinę balsų persvarą, patys pradės džiaugtis partinės aritmetikos atnešta palaima..."

Blogai su ta aritmetika. Kol jai užteko rankų pirštų, Vliko branduolys, imtinai su liaudininkų vadais, patenkinti jaja manipuliavo. Bet ir jie gi reikalauje reikalavo visų (grupių bei partijų) vienybės. Na, kai dabar visus (ar tikrai jau visus?) surašė, tai reikia jau ir vieną koją nuslauti... Nežinau, kaip A. Kučys tokiame dideliame skaičiuje "išfigerlavo", kad tautininkams su frontininkais čia jau būsianti balsų persvara. Aš tai niekaip nesusiavaiku ir neiškombinuoju persvaros net ir tokiai abejotinai koalicijai. Ir dėčiau si su A. Kučiu protestan prieš keblią aritmetiką. Tik, jeigu A. Kučys visdėlto pagerbs savo vadų valią (kaip europiniai frontininkai savųjų pagerbė), tai ką čia išprotestuosi. Reiks nusilenkti ir žiūrėti, kas išeis...

PELNYKITE DIVIDENDUS KETVIRČIAIS

VISOMS TAUPYMO SĄSKAITOMS

TAIP... PAS MUS JŪS TURITE PASIRINKIMĄ ĮVARIŲ TAUPYMO SĄSKAITŲ ATITINKANČIŲ JŪSŲ REIKALAVIMAMS...

NEATIDELIOJANT ATIDARYKITE SĄSKAITĄ DABAR

DIVIDENDAI ISSIUNCINAMI PASTŲ KETVIRČIAIS INVESTMENT SĄSKAITOMS

"SERVING YOU SINCE 1922"

Indėliai apdrausti iki \$10,000 federalinės valdžios įstaigos

ST. ANTHONY SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1447 So. 49th Court, Cicero, Illinois 60650

Juozas F. Gribauskas, sekretorius

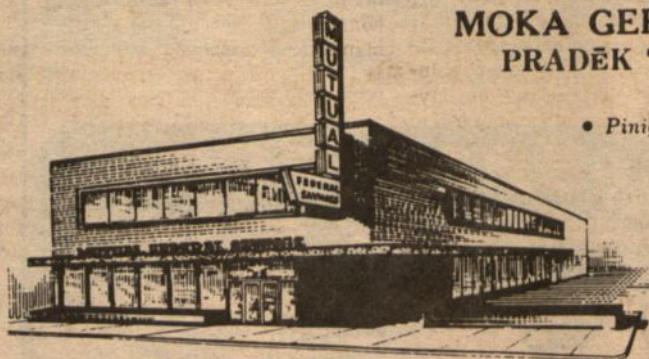
Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS! PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½%, išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

DIRVA

THE LITHUANIAN
NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO. 44103
TELEPHONE: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Išeina: pirma-
dieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

PILAITĖS IŠ KUGELIO

Ištrigo atmintin vieno amerikietiško laikraščio (Independent, iš
Humboldt, Iowa) skaitytojo žodžiai:

"Mégstu ekstremistinius laikraščius, -- laikraščius su idealais,
laikraščius, kurie spausdina tai, ką žmonės privalo žinoti, o ne būti-
nai tai, ką jie norėtų pasiskaityti. Reikia tikėtis, vieną dieną laik-
raščiai bus tiek ekstremistiniai, kad juos galėsi atskirti pagal jų cha-
rakterio jėgą. Nebūkite tiek liberalūs, kad užmirštume savo idea-
lus". Daug pasakyta keliais žodžiais, Bet ar juos galėtume pritaiky-
ti ir lietuviškai spaudai? Kuo remiasi lietuviškosios spaudos idealai,
kokiais siekiais jie vadovaujasi? Ar galima sukomplektuoti medžiagą
taip, kad skaitytojai rastų joje tai, ką jie privalo žinoti, ne vien
tai, ką širdyje norėtų rasti?

Ir taip kyla visa eilė klausimų, į kuriuos vienu ypu sunku būtų
atsakyti.

Sprendžiant iš nuolat nesibaigiančių pretenzijų daryti įtaką laik-
raščio turinį, tenka prisipažinti, kad griežčiausi ir pretenzingiausi
reikalavimai ateina iš tų organizacijų ir jų veikėjų, kurie savo veik-
loje nėra parodę didesnio ir rimtesnio dėmesio laikraščio atsakomy-
bei prieš visuomenę ir to laikraščio leidėjų atsakomybei laikraščio
tolimesnio išsilankymo perspektyvoje.

Šimtai organizacijų nuo Atlanto iki Pacifiko, dar gausni šimtai
jų veikėjų vis dar galvoja, kad, štai, tik jų "kugelinis minėjimas",
banketas ar koncertas (su 5 ir daugiau dolerių asmeniui už įėjimą)
yra "pagrindinis". Jis privalo būti laikraščio išgarsintas. Po to jau
visi svečiai, o ypačingai daug pasidarbavę rengėjai privalo būti ma-
tomai nuotraukose. O jau ypatingai svarbu, kad visa skaitančioji visuo-
menė žinotų, kokį nepaprastai didelį darbą atlikome...

Niekas nenori numeigti organizacijų veikėjų nuopelnų, kurių
tikslams atsiekti beveik vienintėliu pajamų šaltiniu ir liko "kuge-
liniai balliai". Dažnai, o, labai dažnai tų kugolinių pilaičių statymas
beveik ir liko vienintėliu organizacijos pasireiškimo bruožu. Bet ar
šitos veiklos reklama nesmugdo laikraščio? Už tat ir kaltinami laik-
raščių redaktoriai. Bet redakcijos tyli, žinodamos, kad tą klausimą iš-
kėlus, susilauksi dar didesnio "kugelininkų" priekaištų lietaus, jei ne
visos audros.

Kukliai užsiminus, kad kartais šmotukas kugelio atitektų ir laik-
raščiui palaikyti, rezultatų neduoda. Dažniausia nieko nė neprašius,
patys dar primena, kad pelno nebuvo -- nedavėte pakankamos rekla-
mos!

Šiaip jau apie spaudos uždavinius pakalbėti moka daug kas. Dar
daugiau išgirsį pageidavimų, kuriais galėtum išgręsti autostradą į pek-
lą.

Idealai, kam jie bebūtų taikomi ir kas jais bebūtų įsipareigojęs,
visad lieka gražūs. Ir jie vis dažniau puošiami didesniais, gražes-
niais ir kilmingesniais patarimais, pageidavimais ir sugestijomis.

Kad tiems laikraščio idealams sudaryti bazę, pačios redakcijos
turi imtis iniciatyvos ir -- suruošti -- gerai išreklamotą, gerai
materialiai pasisekusį -- kugelinį balį. (J.Č.)

SUNKU PRITARTI
J. LANSKORONSKIUI

Dirvoje tilpęs ilgokas J. Lanskoro-
nskio straipsnis apie "Pre-
zidentą de Gaulle, Prancūziją,
Tretįjį Pasaulį, Lietuvą ir... Vili-
ką" buvo gana įdomus, kol jis
lietė prez. de Gaulle, Prancūzi-
ją ir kitus politinius dalykus, ta-
čiau (aštuntam tęsinyje) jau prie-
eita ir prie Lietuvos -- (dabar-
tinės, paverptos) reikalų ir mūsų
(pabėgėlių) ryšio su tais reika-
lais, štai, tenai J. Lanskoro-
nskio tarp kita ko, šitaip rašoma:

"... padarėm milžinišką klai-
dą nuo jos pabėgę (atsėit, nuo
Lietuvos -- Pr.AL) nes niekas
mūsų netrėmė, savo valia nuo jos
pasitraukėm... Pasitraukėm, kad
jai padėti jos kovoję. Pasilikę
būtomėm kentėję, kaip visa tau-
ta, gal ne vienas mūsų būtomėm
išstremti ar nužudyti, arba vie-
nas kitas būtomėm laikomi 'par-
sidavėliais', bet dirbtumėm savo
žemėj visi, būtomėm sustiprinę
lietuvių inteligentų kadrus, bū-
tomėm realios už išsilaisvinimą
kovos dalyviai, net ne vien žo-
diškos kovos kariai, kaip dabar".

Į šitokią filosofiją norėtųsi pa-
sakyti: teisingai, mūsų niekas ne-
trėmė, savo valia iš Lietuvos pa-
sitraukėm. Bet gi ir iš gaisro
apimto namo -- niekas gyventojų
netremia. Jie patys pasitraukia.
O jeigu, kaip pats J. Lanko-
ronskis rašo, tenai būtume išstrem-
ti ar nužudyti, tai kaip gi bedirb-
tume savo žemėj?...

Toliau J. Lanskoro-
nskis skai-
tytoją įtaigoja, jog tenai (paver-
toji Lietuvoje -- Pr. AL) taip blo-
gai nėra. Esą, "Pasidairę -- ar
nerasime ir labai daug socialinių

laimėjimų?" Atkursimos Lietu-
vos, girdi, uždavinys būsiąs tuos
laimėjimus praktiškai įgyvendinti.
Mat, "Kolektyvinės nuosavy-
bės principas, sakysim, jau ir ka-
pitalistiniuose kraštuose daug
kur pradeda reikštis..."

Į tai tik senoji senatoriaus Ci-
cerono žodžiais klausina: "Quos
que tandem -- Iki kol, pagaliau?"
Su bolševikiniais socialistiniais
laimėjimais (kolektivizacijoj ir
kitur), -- tai jau pasislėpę, p.
Lanskoro-nski! Pas Jus, Prancū-
zijoje, Chruščiovas duonos gal ne-
perka, bet pas mus (Kanadoj ar
Amerikoje) -- didžiulius kiekius
grūdų užpiko ir tai -- dar ne ga-
las! Gi bendrai apie bolševiki-
nius "socialistinius laimėjimus"
kalbant, pasakytina, jog tik vienas
deguto šaukštas -- sugadina visą
statinę medaus. Taigi, jeigu kas
nors ten ir būtų gera, tai tas
"nelemtasis degutas" būtų tą ge-
rumą užteršęs ir užnuodijęs...

Toliau J. Lanskoro-
nskio straipsnio (8-tam tęsinyje) ran-
dame, kad ir šitokią citatą, ro-
dantį autoriaus labai paviršuti-
nišką bolševizmo esmės supratimą.
Jis rašo: "Ko kraštui (Lie-
tuvai -- Pr.AL) reikia -- tai in-
formacijos ir ne tiek objekty-
vios politinės informacijos, bet
žinių, kaip kitur žmonės gyvena ir
dirba: kaip ir ką garsina smulkūs
šeiminiai ūkiai, kaip ir kam jie
savo produktus parduoda, kokia
yra kreditų sistema ir p. Kraš-
tas priverstinai yra socialistinis,
vadinasi, viskas kas bent kiek sie-
jasi su socializmu, jį domina: kaip
kapitalistiniuose kraštuose
veikia kooperatyvai, koks yra jų
vidulinis susitvarkymas. Kokie jų
santykiai su valstybinėmis insti-
tucijomis, kokia padėtis yra lais-
vųjų amatininkų santykiuose su
stambiaja pramone, kaip ir kodėl
smulkioji prekyba dar išsilaiko
prieš milžiniškas prekybos krau-
tuves, prieš įvairius "supermar-
ketus". Ar interviuuoja ir kaip in-

SUSITIKIMAI SU TIKROVE

Henrikas Žemelis

ISPŪDŽIAI IŠ SANTAROS-ŠVIESOS SUVAŽIAVIMO TABOR FARMOJE

Šiais laikais labai reta sutikti
žmogų, grupę ar organizaciją,
kurį, savo uždavinių ribose, ga-
lėtų pasidžiaugti atliekanti re-
alų ir konkretų darbą bendroje
lietuviškoje veikloje. Vis at-
sant kur nors spragų, šimtus su-
prantamų pateisinimų ar apkal-
tinimų, labai daug svajonėmis
paremtų planų ir kartais labai
gražiai atliekamų darbų.

Bet, turbūt, daugiausia išgirs-
tum apkaltnimų, nusiskundimų,
piktų žauksmų -- kad, va, anasar
kitas yra kaltas, tik ne aš, mano
grupė ar organizacija. Mes pasi-
darėme labai piktai, neliečiami,
neklaidingi. Galvojame, kad tik
mes atliekame naudingą darbą,
turime stebuklingus planus iš-
spręsti painiausius gyvenimo
klausimus, šimtaprocentiniai
numatome ateitį ir, kaip to šach-
matų lentoj -- žinome kiekvieną
sekančią ėjimą. Būdami piktai ir
save laikydami neklaidingais --
dirbdami bet kokį darbą labai
dažnai nusiviliame ir kaltę su-
verčiame kitiems.

O kad esame piktai -- užtenka
tik pavartyti spaudos puslapius,
kur beveik kasdien užtikiname
apkaltnimų, insinucių ir kar-
tais nekaltą bei nuodėdžių už-
uominą paverčiame į žaidimų, pro-
testu ir klaidų šauksmu. Kodėl?
Viena iš pagrindinių priežasčių
-- tai atitrūkimas nuo tikrovės,
faktų, apsilenkimas su vienu svar-
biausiu spaudos dėsniu -- tiesa.

Kita priežastis -- kuriai aš
irgi priduočiau nemažai reikš-
mės -- tai neturėjimas humo-
ro jausmo. Mes užmiršom
juoktis, nuodėdžiai ir iš šir-
dies, užmiršom ką reiškia hu-
moras literatūroje, apamai raš-
tijoje, gyvenime ir pagaliau, jei
norite -- medicinoje. Tikras hu-
moras, ne arklis, išnyko iš
mūsų žodyno, pasikalbėjimų,
spaudos, užleisdamas vietą tik
kai pamirėtam pykčiui.

Labai teisingai prieš keletą
metų bičiulis A.J. Greimas taip
rašė:

-- Mano vakarinė malda --
Viešpatie! -- neatimk man hu-
moro jausmo.

Savo gyvenime iki šiol esu
sutikęs tris žmones, visai ne-
turinčius humoro jausmo. Ir bai-
su buvo man, sveikintis, pa-
liesti jų šaltą ranką. Baisu, kad
neužsikrėstum...

Tokios ir panašios mintys ki-
lo apsilaukus Santaros-Šviesos
suvažiavime, kurin suvažiavo per
130 asmenų iš visos Amerikos ir
keletą dienų, gamtos ir ramy-
bės pavėsyje, kalbėjosi, disku-
tavo, klausėsi, ginčijosi, juo-
kėsi ir kartais labai priešin-
goms nuomonės reikšė, tačiau niekur
nesijautė pykčio, noro tą ar ki-
tą nušėdinti skambiais žodžiais už-
rėkti, pasijuokti iš kito, kurie
priešin-
goms nuomonės reikšė, ar
norėjo balsuoti už Goldwaterį,
o ne už Johnsoną, nors tai ir
buvo toli už dienotvarkės ribų.
Argumentai, faktai, įtikinėjimai

tervenuoja valstybės prekyboje su
užsieniais?..."

Tad, va, nurašiau ilgelesnį
pastraipą (citata) iš L. straips-
nio. Keista, kad autorius galvo-
ja, jog galima tenai (į pavergtą
kraštą) parašyti ir pasiųsti šito-
mus ilgus laiškus, išvedžiojan-
čius apie kapitalistiniuose kraš-
tuose esančią tvarką ir pan. Jei-
gu jau tokie traktatai būtų gali-
ma parašyti ir tenai pasiųsti, tai
komunizmas -- būtų nebe komu-
nizmas. Juk okupantas cenzuro-
ja -- tikrina netgi trumpučius
laiškus ir šitokią informaciją --
jis mažų mažiausia, palaikytų
įžangą į šnipinėjimą ir kurtymą
prieš "socialistinę santvarką".
Tik pamėgink, pvz., parašyti kaip
čia ūkininkai gyvena, kaip ver-
čiasi, kaip tvarkosi prekybinin-
kai ir t.t. -- mažiausiai adresa-
tus laišką negaus, o, ko gero,
bus pradėtas tardyti, sukokiuten
kapitalistu susirašinėja...

Taigi, pasiklačius p. L.
straipsnio 8-tąjį tęsinį, kilo gal-
vojų klausimas: Kaip gali žmogus
apie komunizmą rašyti, neturė-
damas jokios nuovokos, kas tas
komunizmas yra ir koks gyvenim-
as komunistinės diktatūros san-
tvarkoj?

Pr. Alšėnas
Toronto

mas ir pagarba svetimai nuo-
monei -- buvo visų diskusijų
tema.

Ir dar daugiau, ar tai buvo
kalbama kultūriniais, visuome-
niniais ar politikos klausimais,
ar tai buvo sprendžiami ateities
Lietuvos ir pasaulio politikos
galimūmams -- pirmiausia buvo
išsiaiškinama kokia yra dabartis,
gyvenimo tikrovė, faktai ir tie-
sa, o ne statomi smėlio nameliai
svajonėmis pagrįstais apskaičia-
vima. Tik dėl to kiekvienas ju-
to, kad šis suvažiavimas buvo
vertas tolimų kelių, buvo didelis
ir blaivus lietuviškos sąžinės
nuodėmklausys ir ieškojimas jei
ne tikro atsakymo -- tai bent iš-
ryškėjimas, kur lietuvių stude-
ntas, baigęs aukštuosius mokslus
jaunimas šiandien stovi ir kuria
kryptim jo energija, praskiesta
žviežiomis idėjomis, turėtų bū-
ti nukreipta.

Suvažiavimo programa, kai ku-
riems atrodžiusi net perkrauta,
buvo sudaryta iš paskaitų, disku-
sijų ir literatūros vakarų, aukš-
to lygio, intelektualiai paruošta,
apėmusi lietuviškos ir pasaulio
kultūrinius, politinius ir net moks-
lo klausimus. Be paskelbto spau-
do ilgo sąrašo asmenų, kurie da-
lyvavo programoje, reikėtų gal
išskirti keliais pavardėmis Lietu-
voje, gyveno Lenkijoje, buvo net
pokarinės komunistinės Lenki-
jos atstovai Paryžiuje ir vėliau
pasirinko laisvės kelią. Tas vi-
dinis konfliktas su tauta, išore ir
pasauliu buvo labai žymus jo kū-
ryboje, kurią jis taip vykusiai pa-
rinkta perdavė besiklausančiai
auditorijai. Būdinga buvo ir ta
aplinkybė, kad toji auditorija bu-
vo lietuviška.

Programoje su pranešimais ir
kūryba dalyvavo ir kitų ideologi-
nių grupių atstovai, laisvai dis-
kutuodami įvairius klausimus ar
perteikdami savo kūrybą -- ga-
vo tokį pat entuziastingą publi-
kos pritarimą. Ir niekas apie tai
nekalbėjo, nepabrėžė -- tas nuo-
širdus bendravimas jautėsi lyg
savaimė suprantamas. Verta pa-
brėžti ir nagrinėjamų problemų
šviežumas, kruopštus analizavi-
mas dabarties ir įžvalgus požiū-
ris į ateitį. Galima buvo drąsiai
justi, kad tarp pranešėjų ir kla-
usytojų buvo nuolatinis kontaktas,
vienų ir kiti žūrėjo atviromis
akimis į pasaulį ir sau atsaky-
mą susirasti ieškojo galimai ar-
tymesnių kelių prie realybės ir
tiesos. Dėl degeneracijos žodžio,
kuris buvo pavartotas viename
simpoziume, nagrinėjant mūsų
visuomeninio gyvenimo negero-
ves, ieškant priežasčių ir kon-
krečių kelių tiems nenormalu-
mams pašalinti -- būta įvairių
nuomonių -- daugelis nepritarė
tam žodžiui, kurio tiesioginė
prasmė reikštų truputį ką kitą.
Anomet pavartotas nuosmūkis
ir šį kartą buvo plačiai links-
niuojamas. Daugumas praneši-
mų ir paskaitų žada būti atspaus-
dinti Metmenų žurnale. Suvaži-
avimo dalyviams rengėjai sutei-
kė malonią staigmeną -- Santa-
ros - Šviesos naujas leidinys --
Šekspyro Hamleto vertimas, tai
kruopštus poeto A. N. Nilidno
darbas.

Visi skirstėsi pakliomis nuo-
taikomis, nes kiekvienas juo-
to, kad Santaros-Šviesos vyrai, ne
tik įdėjo didelį darbą paruošiant
tokį įdomų ir turiningą suvaži-
avimą, bet kad jų pirmųjų steigė-
jų mestas į akademinį jaunimą
grūdus, atnešęs gausų ir labai
dideles kokybės derlių. Tai ko-
lektyvas, kurio intelektualinis pa-
jėgumas ir sveika lietuviška pa-
žiūra visais gyvenimo klausimais
ne vieną pašalintį stebino.

Vienas svečias taip susumavo
savo įspūdžius:

-- Jaučiuos atsinaujinęs. Šiek
tiek užrūdijusi siela ir protas
gavo daug peno. Kas abejoja mū-
sų jauniosios kartos intencijomis,
idealizmu ir lietuviškumu, tegu
atvažiuoja čia...

Būta ir linksmesnių dalykų.
Vienas suvažiavimo dalyvis,
prieš važiuodamas į Tabor Far-
mą, skambinęs savo pažįsta-
miams ir kai pasakęs, kad vyk-

siąs į santariečių suvažiavimą --
iš kitos pusės telefono linijos
atėjo toks nustebeš balsas:

-- Ar Tu važiuosi pas tuos
komunistus?

Ar jis tikėjo tam, ką sakė,
ar tik išreiškė tų ilgystraipsnių,
rašytų santariečių adresu, min-
tis -- patikrinti nebuvo galimy-
bės, bet įdomų atsakymą davė ki-
tas santarietis. Kai jis buvo pa-

klaustas, kokia jo reakcija į pa-
našius užmetimus, jis šalta at-
sakė:

-- Tuo tarpu mes turime žy-
miai svarbesnių problemų svars-
tyti. Gal kada nors atsiras dau-
giau laiko ir mes savo suvaži-
avimo linksmos programos daly-
je skirsime laiko panašioms kla-
simams nagrinėti...

Tačiau ir trumpai. Taip, rei-
kia daugiau humoro, nepraras-
kime jo, idant kartu su A.J. Grei-
mu nereiktų kasdien paliesti ne
tris, o šimtai šaltų rankų, žio-
rėti į blizgančias akis ir jausti
pyktį, pagležą.

1.000 KALĖDINIŲ SIUNTINIŲ BE UŽDARBIO

Atsidėkodama už didžiulę paramą, kurios iš savo
klientų susilaukė per pastaruosius AŠTUONERIUS ME-
TUS, LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖS VADO-
VYBĖ vėl nusprendė atiduoti savo klientams 1.000 siun-
tinių uždarbį. Šiais metais parinkome tiems siuntiniams
naujas eksportines medžiagas, GAMINTAS ANGLIJOJ.
KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 1, kurį sudaro:

- 1) 4 jardai dvigubo pločio afgalino moteriškam kostiu-
mui arba suknelei ir sijonui, rojal, žalios ar vy-
ninės spalvos
- 2) 3 jardai balto poplino bluzėms, marškiniams, apa-
tiniais ir kt.
- 3) 1 didelė spalvota šilkinė skarelė
- 4) 1 pora moteriškų ar vyriškų kojinių

Normali šio siuntinio kaina KITUR būtų \$50.

MŪSŲ KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO TIK
JAV \$29.00, Kanados \$31.25, sterlingais £10.5.6,

įskaitant visus mokesčius

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 2 (dvigubas siuntinys
Nr. 1), kurį sudaro:

- 1) 8 jardai dvigubo pločio afgalino 2 moteriškiems kos-
tiumams arba 2 suknelėms ir 2 sijonams, rojal, ža-
lios ar vyninės spalvos
- 2) 6 jardai balto poplino bluzėms, marškiniams, apa-
tiniais ir kt.
- 3) 2 didelės spalvotos šilkinės skarelės
- 4) 2 poros moteriškų ar vyriškų kojinių

MŪSŲ KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO TIK
JAV \$49.00, Kanados \$52.90, sterlingais £17.6.0,

įskaitant visus mokesčius

Dar papildomai sutaupoma \$9.00

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 3, kurį sudaro:

- 1) 3 1/4 jardo gabardino ar flanelės vyriškam ar moter-
iškam kostiumui, tamsiai mėlynos, pilkos ar ru-
dos spalvos
- 2) 3 jardai paltinės medžiagos vyriškam ar moteriškam
ar 2 vaikiškiems paltams, tamsiai mėlynos, mėly-
lynos, kupranugario, pilkos ar rudos spalvos
- 3) 4 jardai plaunamo aksomo moteriškam kostiumui
arba suknelei ir sijonui, vyšninės, rojal, žalios ar
rudos spalvos
- 4) 4 jardai dvigubo pločio dirbtinio šilko pamušalui,
bluzėms, suknelėms, sijonams, apatiniais ir kt.,
tamsiai mėlynos, rudos ar pilkos spalvos
- 5) 3 jardai balto poplino bluzėms, marškiniams, apati-
tiniais ir kt.

Normali šio siuntinio kaina KITUR būtų \$95.

MŪSŲ KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO TIK
JAV \$55.00, Kanados \$59.40, sterlingais £19.9.6,

įskaitant visus mokesčius

KALĖDINIS SIUNTINYS Nr. 4, kurį sudaro:

- 1) 6 1/2 jardo gabardino ar flanelės 2 vyriškiems ar mo-
teriškiems kostiumams, tamsiai mėlynos, pilkos ar
rudos spalvos
- 2) 8 jardai afgalino 2 moteriškiems kostiumams arba 2
suknelėms ir 2 sijonams, rojal, žalios ar vyno spal-
vos
- 3) 8 jardai plaunamo aksomo 2 moteriškiems kostiu-
mams arba 2 suknelėms ir 2 sijonams, vyšninės,
rojal, žalios ar rudos spalvos
- 4) 4 jardai dvigubo pločio dirbtinio šilko pamušalui,
bluzėms, suknelėms, sijonams, apatiniais ir kt.,
juodos, tamsiai mėlynos, rudos ar pilkos spalvos
- 5) 3 jardai balto poplino bluzėms, marškiniams, apa-
tiniais ir kt.

Normali šio siuntinio kaina KITUR būtų \$140.

MŪSŲ KALĖDINĖ KAINA BE UŽDARBIO TIK
JAV \$75.00, Kanados \$81.00, sterlingais £26.11.3,

įskaitant visus mokesčius

Kaip ir visada, KALĖDINIS BE UŽDARBIO
SIUNTINIUS gali užsisakyti bet kas, vis tiek, ar būtų
mūsų klientas, ar kitų firmų. Norėdami duoti visiems
VIENODAS GALIMYBES, mes nusprendėme APRIBO-
TI UŽSAKYMUS -- TIK PO VIENA SIUNTINIŲ KIEK-
VIENAM. KAD NEBŪTŲ NUSIVYLIMO, UŽSAKY-
MUS PRAŠOM SIŪSTI tuojau.

Priiminėsime po \$1.00 užstatą iš tų, kurie norės
sau užsitikrinti KALĖDINĮ SIUNTINIŲ BE UŽDARBIO,
ir lauksime iš jų galutinio užsakymo iki 10 sausėjų.

Jei kas paprašys, mes ORO PAŠTU dovanai pasių-
sime į bet kurį pasaulio kraštą medžiagų pavyzdžius.
MES GARANTUOJAME:

1. Kiekvienas siuntinys bus pristatytas gavėjui.
2. Jeigu siuntinys dingtų, grąžinsime pinigų arba dova-
nai pasiųsime kitą siuntinį.
3. Sumokesime visus su pasiuntimu susijusius mokes-
čius, dėl to gavėjui nebereikės nieko primokėti.
4. Visas medžiagas siųsime pagal pavyzdžius.

LITHUANIAN TRADING COMPANY

341, Ladbroke Grove

LONDON, W. 10

England

AKIMIRKOS

Tegu tave dievai...

BRONYS RAILA

Skubu atgal. Namai iš tolo moja
Greičiau į jukų vidų kelti koją,
Užvarstyt langines, uždarinėt duris,
Ir kai vėjuotos sutemos aplink užkris,
Atskleisti prie ugnies tą gelsvą lapą,
Kur saulėtų dienų įbrėžtos aistros tapo,
Pažvelgt, nusišypsot ir atsistat lengvai:
Tegu tave dievai, tegu tave dievai...

Tai Putinas. Putinas "dūmuos cigaro", kaip yra pavadintas kitas jo eilėraštinis, kurio pusė būtų galima išsitiuoti, jei čia rašytume ilgesnį jo kūrybos ir gyvenimo studiją. Bet greitosiomis negalėjau surasti tikslesnio, gražesnio ir švelnesnio jo atvaizdo, kaip tos aštuonios eilutės, kurios, lyg tartum prancūzų dailininko Fragonardo "permatomybė", atskleidžia jo būdą, stilių ir nuotakas.

Putinas ne kartą, saulėtomis dienomis, pasidavęs aistroms, nevengdavo ir net ieškodavo jų įbrėžimų. Paskui skubėdavo atgal, į jukų savo namų vidų, ir lyg išsigandęs pasaulio, užvarstydavo langines, uždarydavo duris nuo vėjuotų sutemų, sėdęs prie ruseniančio židinio imdavo vartyti gelsvus savo širdies lapus, kai kada nusišypsodamas ir lengvai atsidusdamas, dar dažniau liūdėdamas ir grauždamasis. Ir kai galų gale jam užėdavo noras nusikeikti, net ir kelis mažodžiūti panaudodamas ne velnių, o dievų kombinaciją.

Kaip poetas lyrikas ir tik truputį mažiau kaip romanistas ir

dramaturgas, Putinas yra stambus rašytojas, bent lietuvių literatūros mastu. Įdomus, nebanalus, brandžiai meniškias, inteligentingas, įvairus, šakotas, - vienu žodžiu, kaip sakoma, talentingas. Dėl to negali būti daug ginčų. Man, kaip nepataisomam Charles Baudelaire "Pikto gėlių" mėgėjui, visada labiausiai patiko ir turbūt patiks vadinamoji Putino dekadentinio laikotarpio lyrika, kada jis su užvarstytom langinėm ir uždarinėtom durim blaškėsi "tarp dviejų aušrų".

Mano studijų humanitariniame fakultete paskutiniaisiais metais, Putinas (jau po "Altorių šešėlyje" romano parašymo) per du semestrus buvo naujosios lietuvių literatūros kurso tiesioginis mokytojas, pakeitęs toje kėdėje doc. J. Tumą-Vaižgantą.

Buvau įpratęs dar jaunystėje gerbti ir beveik mylėti savo mokytojus - geriausius, gerus ir karštais gal kiek mažiau negu gerus. Tad dvasioje man visada būdavo labai nelengva, jei vėliau iškil-

davo spaudoje ar gyvenime konfliktai su kuriuo mano buvusiu maestro, (pvz., su V. Krėve, M. Biržiška). Nors Putiną, kaip literatūros kurso dėstytoją, anuomet dar gana sausa, pilką ir neiškalbingą, būčiau linkęs skirti į tų "mažiau negu gerų" tarpą, čia ne be neįtakos ir skausmo leidžiuosi į tokios rūšies užrašus, kuriuose tenka apibūdinti ir vertinti nebe rašytoją, o žmogų. Ir tai prilygsta jo teismui.

Mes visi keblensiais atvejais lengvai galime išsisukti, pasakydami: palaukim, neteiskim, istorija pasakys savo teisingą žodį... Bet būna momentų ir aplinkybių, kai tam tikrą žodį sakyti ir sprendimą daryti reikia jau šiandien, dabartyje. Kaip valstybės teisingumo organai, susidedą irgi tik iš mirtingų žmonių, negali visų didžiųjų bylų perleisti spręsti tik "istorijai", taip ir visuomenės, politikos ar kultūros plotmės pavienių individų kritizmo teisė negali būti išjungta, viską paliekant ir perkeltant "objektyviam istorijos teismui".

Jei valstybė, tautinė bendruomenė ir pavieniai individai visus bylas atidėtų "istorijai" spręsti, mūsų gyvenimas bematant virstų klaidžia saule ir pasibaisėtina anarchija. Man rodos, kad pas mus dabar daugėja reiškinių, jų tarpan ir M. Krupavičiaus rašinių apie S. Nėrį įskaitant, kurie rodo, kad jau aiškiai esame anarchijos prieangyje.

Kai nėra tautinės valstybės, o išėivijos tautinė bendruomenė tebėra palaida ir be reikiamo autoriteto, tada atskiri asmenys imasi aiškinti ir spręsti, kaip jų sąžinė diktuoja arba kas tik jiems ant seilės užleista. Žinoma, visiems kitiems paliekant tą pačią teisę sprendimus kritiškai vertinti, priimti, atmeti ar siūlyti kitaip, tuo be abejojimo anarchyja toliau tęsiasi, bet jau su pastangomis ją moraliai kiek reguliuoti.

Jaugi jau nėra jokios kitos vidinės savitvados...

Putinas savo gyvenimo pakopų, užuolankų ir apšviestų ramų keliuose, bent išoriškai žinrint, turėjo išskirtiną laimę. Jis slidinėjo, bet vis čiuožė; griuvinėjo, bet vis atsisitodavo stačias - tokia koja ir vis tokioje vietoje, kaip tuo laiku reikia. Priešimant vieno naujausio amerikiečių filmo įvaizdį, jis buvo tikra mūsų "The unsinkable Molly Brown".

Jau Krupavičius liudija, kad mokymasis kunigystės, bet kunigų tapti nenorėdamas, jis gavo stipendiją toliau studijuoti užsieniuose. Kaip tik užklupo 1914 m. karas, ir jam teko pasirinkti: ar kunigystę, ar apkasus? Be abejo, jis tuoj pasirinko sau nepalyginamai mažiau brudną dalyką - kunigystę.

Po karo grįžo Lietuvon, kunigas ir filosofijos daktaras. O čia dabar kelis metus buvo ateitininkų, katalikų ir krikščionių demokratų alyvų žydėjimo laikotarpis. Putinas - tuojau profesorius kunigų persotintame teologijos-filosofijos fakultete, katalikų kultūros žurnalo "Židinio" redaktorius. O namie, užvarstęs duris ir uždarinėjęs langines, rašo gilius, skambius, dekadentiškus, pesimistiškus, tauriai erotiškus ir

kartais filosofiškus eilėraščius. Liūdi, kenčia, labai saikingai "maištauja", kovoja su heterų komplimentais - ir laukia naujų aušrų.

Netikėtai ir beveik per nesuapratimą nuvirsta katalikų valdžia. Mūsų nuodėmingosios žemės viešpačiais pagal liaudies valią tampa kairieji (liaudininkai, socialistai) - tai tie, krupavičiškaiariant, "masoniukai". Geras laikas Putinui galutinai išsivilkti iš sutanos, bet jis uždelšia, ir "masoniukus" greit nušluoja gruodžio 17 perversmas.

Ateina Smetona, Voldemaras ir vėl... tas pats Krupavičius, kuris seime sujungia jų rankas ir laimina. Bet juodsidabrinė lapė ir geležinis vilkas greit iššluoja Krupavičių iš valdžios gardo. Ir vėliau Lietuvą valdo nors geras katalikas dikatorius, bet jis "persekioja" Bažnyčią ir kunigus, o ateitininkus varo į "katakombas". Ir mimosišką jautrumo Putinas netrukus viską supranta. Nebus per daug blogai. Galima jau mesti kunigystę, galima vesti mylimą skaisčiavėdę, kurios patalas juk minkščiau paklotas, negu ašutinės paklodės vienuolyno celės lovoje, galima be jokios rizikos pasitraukti ir iš "Židinio" redaktoriaus, galima jau baigti rašyti ir išspausdinti "Altorių šešėlyje" romaną. Ir net galima be nuostolio pasitraukti iš teologijos fakulteto pas "masoniukų" humanitarus ir ten užimti tą pačią katedrą, daugelio kauniečių ir studentų opinijoje laikomą dargi aukštesnę mokslo prestižą atžvilgiu.

Putinas niekada aktyviai nesikišo į politiką ir partijas. Nuo to laiko jam pilnai pakako rolės ir titulo, nežinia kieno sugalvoto, bet jo niekada nepaneigiamo nei žodžiais, nei veiksmais, kad tai - "tautininkų simpatikas".

1936 metais būta mažo įtempimo. Humanitarinių mokslų fakulteto profesorių draugija Universitetas, kurios nariu buvo ir Putinas, pradėjo leisti žurnalą "Literatūra". Žurnalo kairumas ir net probolševikiškumas buvo keistas, bet neabejotinas. Putinas ten savo raštais nebendradarbiavo. Bet spaudos diskusijose provokuojamas pasisakyti ar bent nuo to naujo "liaudies fronto" sąjūdžio atsiritoti, - tylėjo, kaip žemė, nei žodžio už, nei žodžio prieš. Žurnalo nominalinis redaktorius V. Krėvė nukentėjo - neteko fakulteto dekanato vietos. Bet "tautininkų simpatikas" Putinas tvirtai ir gražiai liko savo vietoje.

Toliau galime trumpinti.

1940 m. užgriuvus bolševikų okupacijai, skubiai įvykdžius artį 10,000 lietuvių patriotų areštus, paskelbus "Liaudies seimo" rinkimus, Putinas buvo vienas iš pirmųjų darbo inteligentų, Jono Šimkaus redaguojamame bolševikų oficioze įdėjęs pareiškimą, kad jis jaučias savyje įvykusį vėl naują "lūžį" ir remias "liaudies kandidatų" sąrašą. Ir visu pirmuoju bolševikmečiu jis be didelio vargo toliau profesoriauja, parašo keletą naujiems viešpačiams tinkamų eilėraščių.

Ateina naciai, Putinas ir toliau profesoriauja, rašo nuotaikingų eilėraščių apie juodą naktį, nerimą, laisvės ilgesį. Jo širdis atložta ir plaka drauge su antinacinių patriotų širdimis. Balyš Sruoga vieną naktį išvežamas į Stuthofą kacetą, Krėvė pradeda slapstytis (nežinrnt, kad prieš metus buvo padaręs puikią priešbolševikinę išpažintį) net nacių uniformą dėvėjęs Rentelno švietimo tarėjas Dr. Pr. German-

Kanadoje gimusi lietuvaitė Birutė Indrelėytė dail. A. Tamošaitienės išauštuose aukštais krašto tautiniuose rūbuose.

A. Tamošaitienės audinių ir paveikslų paroda šį sekmadienį, rugsėjo 27 d. atidaroma Clevelande.

tas patenka kacetan - bet Putino niekas nejudina.

Ateina 1944-5-6-7 metai ir taip toliau. Krėvė, broliai Biržiškos, Skardžius, Balyš, Šapoka, Jonikas, Maciūnas, kiti fakulteto kolegės bėga į vakarus. Bet Putinas, aišku, lieka, ir jame įvyksta dar vienas naujas "lūžis". Jis vėl geras tarybinis profesorius, vertėjas, atbūdančios sovietinės aušros poetas, romanistas, vis daugiau ir daugiau gerbiamas sovietinės kultūros veteranas. Jis, žinoma, neįstoja į kompartiją, bet įgyja kitą tradicinį titulą - "darbo liaudies ir tarybinės santvarkos nuoširdus simpatikas".

Būna kartais nemalonumų. Partijos cenzorių peržiūrėtas "Sukilėlių" romano pirmasis tomas išėina ir palankiai vertinamas. Bet pagal jį netrukus parašyta sovietinio kompozitoriaus opera nepraėina. Nepraėina vis per cenzūros rėtį ir antrasis "Sukilėlių" tomas. Turbūt, sovietų cenzoriai pareikalavo, kad 1863 m. sukilimo vadas Kalinauskas, prieš jį pakartant Vilniuje, pasakytų prakalbą, jog jis yra dėkingas Muravjovui ir šlovina didžiosios rusų tautos draugystę, kuri visada mums nešė pažangą, gerovę ir laisvę?...

Bet gal dar "Sukilėliai" praeis, jeigu senatvė ne visų senų žmonių būde reiškia ožiską užsispyrimą. Dėl užsispyrimo netaikant okupantui taip, kaip buvo reikalaujama, ne vienas ir ne du lietuviai rašytojai ilgus metus buvo lavinami Sibiro kacetuose, sėdėjo Vilniaus kalėjime, kai kurie buvo nudobti, kiti visai nutildyti arba merdėjo ligi tol, kol ir juose neįvyko "lūžis".

Bet Putinui šios rūšies pavojai nė karto negrėsė. Jis, kaip jau galima iš patyrimo atspėti,

pareidavo namo, uždarinėdavo langines, nusišypsodavo ir atsidusdavo lengvai: tegu tave dievai... Ir po to, įkvėpimui užėjus, parašydavo simbolišką poemą apie Promėtėjų, kurią išspausdindavo tarybinės kultūros kompartiečių redaguojamas "Pergalės" žurnalas. O mes čia persispausdindavom...

Pasternakas ir, berods, dar vienas žydas savo sovietinių cenzūrų nepraleistus veikalus drįso išsmugeliuoti užsienin, kur jie buvo paskelbti. Kiekvienas mūsų laikraštis užsienyje mielai būtų per atkarpą perleides antrąjį "Sukilėlių" tomą, kaip jis buvo originale parašytas, jeigu Putinas nebūtų taip saugojęs rankraščių, kad jų, jam nežinant, negalėjo išvogti joks netobulai ištikimas turistai iš Amerikos, ir net nė vienas patriotinio pagrindžio banditas.

Ne, tokio "lūžio" iš Putino jūs nesulauksite. Bent ne dabar...

Tad liaukimės juokavę. Kai dalykas pasidaro per rimtas, jis nebejuokingas. Jis greičiau vertas rimto susimąstymo.

Ir tada priename kelio galą. Ir tada nebegalime išsisukti nuo klausimo: kaip čia yra? Ir jeigu mes to tiesiogiai neišgyvename, tai kaip mes turime žiūrėti į tai? Ką galvoti ant "tremties bruko"? Ir jeigu mums vis dar nesukepa liežuvis, švebeldžiuojant tremtinio žodį, - ką mes galime jausti ir galvoti, jeigu, kaip sakome, bolševizmo terorą ir Kremliaus nelaisvę mes buvome priversti palikti tam, idant likusiomis savo jėgomis iš patogesnių pozicijų kovotume už Lietuvos laisvę ir lietuvų tautos garbę?

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

be maito, licencijos ir kitų mokesčių!

Tokius siuntinius galima pasiųsti per mus iš sandėlių esančių Sovietų Sąjungoje. Taip siunčiame automobilius, motociklus, dviračius, siuvasmas mašinas, akordeonus, radijo ir televizijos aparatus, medžiagas, maistą, svaiginamus gėrimus, cigaretes ir t.t.

Taip pat be jokių kliūčių galima siųsti į Lietuvą maistą, medžiagas ir kitas prekes iš Anglijos.

Kviečiame pasinaudoti proga pasiųsti giminėms specialų labai vertingą

ZIEMINĮ SIUNTINĮ — P-3

susidedantį iš dviejų atkarpų po 3 jardus dviems palams labai šiltos angliškos ULSTER medžiagos ir vienos atkarpos 3 1/2 jardų ekstra geros angliškos medžiagos žieminiam vyriškam arba moteriškam kostiumui tik už

\$75.00 su Sov. maitu ir pasiuntimu.

Taip pat dar galima pasiųsti mišrų aukšto kaloriteto maisto 22 svarų siuntinį M-13 susidedantį iš taukų, kakavos, miltų, kavos, šokolado, cukraus, arbatos ir prieskonių tik už

\$30.00 su Sov. maitu ir pasiuntimu.

Be to dar tebesiunčiame labai didelį pasisekimą turėjusį specialų tvirtų ir gražių vilnionių anglišku medžiagų siuntinį V-3, susidedantį iš trijų atkarpų trims kostiumams po 3 1/2 jardų, viso 10 1/2 jardų tik už

\$55.00 su Sov. maitu ir pasiuntimu.

Reikalaukite pavyzdžių ir rašykite

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421, Hackney Rd., London, E. 2., England

Seniausia lietuvių bendrovė Anglijoje veikianti nuo 1938 m.

Atstovai Amerikoje:

L. Venckus, 7042 S. Talman Ave., Chicago, Ill. 60629. Tel. 436-0494.
GAIVA, 3570 W. Vernor, Detroit 16, Mich.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Imp. 5-Star FRENCH COGNAC	5th	5.75
2. HENRY McKENNA Kentucky Bourbon ..	5th	4.98
3. GLENMORE VODKA	5th	2.98
4. Imp. French NAPOLEON Brandy	5th	3.35

5. COINTREAU Liqueur and Brandy	5th	4.75
6. LIEBFRAUMILCH Imp. German Wine ..	5th	.98
7. BORDEAUX Imp. French Wine	5th	.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes aprępsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai.
MANHATTAN marškiniai,
LEE ir DISNEY skrybėlės.

Krautuvėje Jūs laukiami kasdien,
o sekmadieniais
nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuosimčių!
Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

E. Jankutės pagerbime kalba Dirvos redakcinės kolegijos narys P. Bastys. Prie stalo sėdi iš kairės: konsulas dr. J. Žmuidzinas, sukaktuvininė E. Jankutė, kun. Žilinskas ir p. Žilinskienė.
S. Dabkaus nuotrauka

E. Jankutė sukaktuvininė

(Atkelta iš 1 psl.)

užrašytas vaikams ir jie jį tvarkė ir vedė. Ypatingai arti tėvo visų reikalų buvo jo dukterė Elzė, kuri daug rūpinosi jam padėti ne vien tik lietuviškoje veikloje, bet ir ūkio reikaluose buvo didžiausias ramstis. O kad darbo būta nemažai, su tuo teigimu turėtų pilnai visi sutikti. Jankū namus yra aplankę tūkstančiai įvairaus užsiėmimo, išsilavinimo ir pašaukimo žmonių. Svečių knygoje randamas net Japonijos atstovo parašas, kuris gyvendamas Lietuvoje, besigrožėdamas jos vaizdais ir besidomė-

damas istorinėmis vietomis, buvo Bitėnuose Jankū svečiu.

Lietuvos Nepriklausomybės metu Jankū šeima pradėjo kiek lengviau atsikvėpti, o pats Elzės tėvelis po tiek didžiųjų jo darbų, išgyvenimų, trėmimų, kalinių, audrų ir visokių nedatekilių, rodėsi, galės ramiai praleisti senatvės dienas. Bet ir vėl įvyko sukrėtimas, 1939 m. atplėšiamas Klaipėdos kraštas ir tuo pačiu vėl skaudžiai paliečiama Jankū šeima. Virš 80 metų senelis Martynas Jankus vėl turi palikti savo gimtuosius Bitėnus ir Rambyną, giliai skaudančia širdimi

atsisveikinti su savo šeima ir ieškoti pastogės Didžiojoje Lietuvoje. Laimingai pasiekęs Kauną, jis radijo bangomis savo namiškiams pranešė: "Tyliai, tyliai Nemunėlis teka".

Toji žinia nepaprastai sudarė daug džiaugsmo, tačiau vaikų širdyse neišdilo rūpestis neakimirakai, nes pasikeitusi valstybė ir santvarka davė lygtį su daugeliu nežinomųjų. Daug jiems teko girdėti neteisingų kaltinimų ir užmetinėjimų. Bet ką padarysi. Tokiais atvejais kitos išeities nėra, kaip tylėti ir palokėti.

Karui einant į pabaigą ir Martynui Jankui vos tik grįžus į Bitėnus, vėl likimas neleido pasilikti ten, bet buvo evakuoti į gilumą Vokietijos.

Mūsų miela sukaktuvininė Elzė Jankutė, kaip tėvelio ir brolio Kristupo globėja, turėjo nemažai rūpesčių. Po kapituliacijos jie visi buvo sostoje Slezvigo-Holsteino provincijoje, Flensburgo pabėgėlių stovykloje. Ten didžiai mylimas jos tėvelis, tas didysis lietuvis, aušrininkas, patriotas, Mažosios Lietuvos Patriarchas, sulaukęs gilių senatvės, užmerkė akis ir nuėjo į amžinastį.

Nors jis ir mirė, bet jo darbai amžiais bus minimi lietuvių lūpose ir rodys mūsų genkartinis keliu, kaip reikia tėvynę mylėti, jai aukotis ir dirbti.

Mums džiugu, kad čia duotoj Martyno Jankaus charakteristikoj mes galime rasti ir jo dukters Elzės pilną vaizdą. Jinai iš savo tėvelio paveldėjo daug jo dvasinių vertybių, kurias, kaip matome labai brangina ir nesiskiria. Ji, kaip toji vargo pelė, vis rūpinasi ir trūksia skirdama nemažai savo gražiausių valandų lietuviškai veiklai ir jos reikalam.

Elzė Jankutė, gyvendama Bitėnuose, rinko tautosaką, kurios dalis buvo atspausdinta Tautosakos darbuose. Atvykusi į Kanadą 1948 m. ji tuoju pat įsijungė į lietuvišką bendruomeninę veiklą ir iki šiol joje aktyviai reikiiasi. Elzė Jankutė kur bebūtų ir ką bedirbtų visada mums yra miela, kiekvieną darbą atlieka su lietuvišku nuoširdumu, o tai yra graži jos paveldėta savybė. Mes torontiečiai galime džiaugtis turėdami savo tarpe Elzė Jankutę, kuri gali būti pavyzdžiu mūsų jaunimui, betolstantiam nuo lietuviško gyvenimo supratimo. Kai šiandien daugelis jaunesniųjų skundžiasi neturį laiko ir, kartais, labai nenoriai imasi ką nors dirbti, tai tuo pačiu metu mūsų garbinga sukaktuvininė Elzė, suprasdama pareigos reikšmę organizacijoje, pati apsiima ir padaro. Tarytum, jinai turėtų marlas laiko ir nejaustų niekuomet nuovargio.

Elzė Jankutė su pasiaukojimu ir ištverme, išplaukiančia iš jos gilaus patriotizmo, atliko daug gražių ir naudingų Lietuvai darbų, kuriais šiandien kiekvienas gali tik pasidžiaugti. Įvykęs rugsėjo 12 d. Šv. Jono Kr. Parapijos salėje pagerbimas ženklino mums jos puikų įvertinimą jos nuolatame gyvenimo kelyje.

Nuskambėjus "Džiausių metų" garsams, išsamų pranešimą apie sukaktuvininės darbus padarė Dr. M. Anyas. Jis Bitėnus prilygino lietuvių Mekai, o Elzė Jankutę šių laikų valdilei, kuri Rambyne kurstė Joninių ugny.

Minėjimo metu su gražiausiais sveikinimais ir linkėjimais kalbas pasakė savo ir žmonos vardu dr. J. Žmuidzinas, KLB atstovas P. Bastys, kun. Žilinskas, evangelikų liuteronų Vilties parapijos Tarybos pirmininkas B. Buntinas, Tėvas Placidas OFM, klebonas P. Ažubalis, Šaulių Putvio vardo kuopos pirmininkas J. Jankaitis, skautų-čių -- O. Gailūnaitė, Mažosios Lietuvos Bičiulių -- L. Tamašauskas, Mothers redaktorė I. Matusevičiūtė, Kanados Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas K. Kalendra, Pabaltiečių Moterų garbės pirmininkė E. Jurkevičienė, Lietuvių Namų ir SLA -- J. Strazdas ir L.Kr. Koop. Paramos vardu pirmininkas H. Stepatitis. Taipgi daugelį sveikinimų gavo raštu. Sveikinimus atsiuntė: Brocktono Šaulių kuopa, O.K. Karpiai ir O.A. Mikulskiai iš Clevelando, M. Brakas, Laisvės Komiteto pirmininkas Sidzikauskas ir eilė kitų. Ta pačia proga sukaktuvininkei buvo įteiktas adresas, radijo stereo aparatas ir daugelis kitų dovanų.

Sukaktuvininė savo padėkos žodyje pasakė, kad jinai buvusi

KALBOS KERTELĖ

STEPAS VYKINTAS

J. ŽIUGŽDOS "LIETUVIŲ KALBOS SINTAKSĖ"

Juozas Žiugžda Nepriklausomybės laikotarpyje buvo mažai vertinamas mūsų kalbos vadovėlių autorius, akdas Jablonskio pasekėjas, jo veiklą nurašinėtojas. Šiandien bolševikų okupuotoje Lietuvoje, daugumai mūsų specialistų kalbininkų pabėgus į Vakarų, jis iškilio į pirmąsias "moksline" pozicijas: jis ir Mokslo Akademijos "mokslinis" varovas, ir kalbininkas, ir istorikas, ir politikas, o iš tikrųjų, jo paties nurodytais naujadarais tarant, jis tėra komunistinis vadeiva, keliaklupsčiautojas, prisi-taikėlis, nuolaidžiautojas, o mūsų sakant, modernus kvailingas.

Tačiau vis tiek reikia teigiamai vertinti J. Žiugždos didelį darbštumą. Jis savo senuosius gramatikos vadovėlius nuolat pataiso, papildo nauja medžiaga, nuolat seka kalbos ir literatūros naujoves ir jomis pasinaudoja. Tiesa, dabartiniai jo gramatikos vadovėliai yra labiau propagandos, o ne mokslo dalykas, tačiau niekas dabar Lietuvoje kitaip ne-

pagauta čia visai netikėtai, kas ją labai nustebino. Mus džiugina tai, kad pats parengimas buvo visais atžvilgiais gražiai paruoštas ir kultūringas. Parengimo programą pravedė J.R. Simanavičius.

Gyvuok ilgai, mūsų miela Elzė!

gali moksline darbu dirbti.

Sintaksė yra labai svarbus kalbos mokslas ne tik filologams, ne tik kalbos mokytojams ir mokiniams, bet ir kiekvienam inteligentui, o juo labiau laikraštinin-

kui ir rašytojui. Ji, kaip ir kiekviena mokslo šaka, yra tobulėjanti, beauganti, besiplečianti, įgyjanti naujų terminų. Todėl sintaksė tenka domėtis kiekvienam, kuris nori bet ką tiksliai, taisyklingai ir gražiai rašyti.

J. Žiugždos sintaksė yra domi terminologiniu požiūriu. Jis veiksnių skirsto į grynąjį, suvestinį ir prasmės. Kiti sintaksistai, pvz., L. Dambriūnas, skirsto į vientisinius ir sudėtinius veiksmus. J. Žiugžda tarinius skirsto į grynuosius, sudurtinius

(Nukelta 1 psl.)

KADA SVARSTAI APIE SIUNTIMĄ DOVANŲ

Jūsų draugams į U. S. S. R., pasirink saugiausią kelią:

1. Nutark, ar nori siųsti siuntinį iš čia, ar užsakyti, kaip automobilį, motociklą, siuvamą mašiną, televizijos aparatą, arba užsakyti maisto siuntinį.
2. Naudokis patarnavimu patikimos firmos, turinčios geriausią reputaciją.
3. Įsitikink, kad toji firma samdo patyrusius tarnautojus Jūsų užsakymams tvarkyti.
4. Patikrink, ar toji firma yra oficialiai įgaliota.
5. Ieškok firmos, kuri šios srities biznyje jau veikia daugiau kaip 30 metų. Ieškok ir rasi:

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Pagrindinė įstaiga:

716 WALNUT STREET
PHILADELPHIA, PA. 19106
Telefonas: WA 5-3455

SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, TAIP PAT IR MAISTĄ SIUNČIA

licenzijuota lietuvių įmonė, registruota
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Marquette Gift Parcels Service

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Tel. CA 5-1864

2439 West 69 St. ir 2608 West 69 St.
Chicago, Ill. 60629. Tel. WA 5-2737

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų
Lietuvoje pageidaujamų prekių PAPIGINTOMIS
KAINOMIS.

Akordeonai, siuvamos mašinos, skalbimo mašinos,
automobiliniai, pianiniai, motociklai iš Europos ir Sov.
Sąjungos sandėlių.

Vedėjai E. & V. Žukauskai

Kas tik turi gerą skonį
Viską perka pas Lieponį!

Lietuvių Prekybos Namai

FURNITURE CENTER, INC.

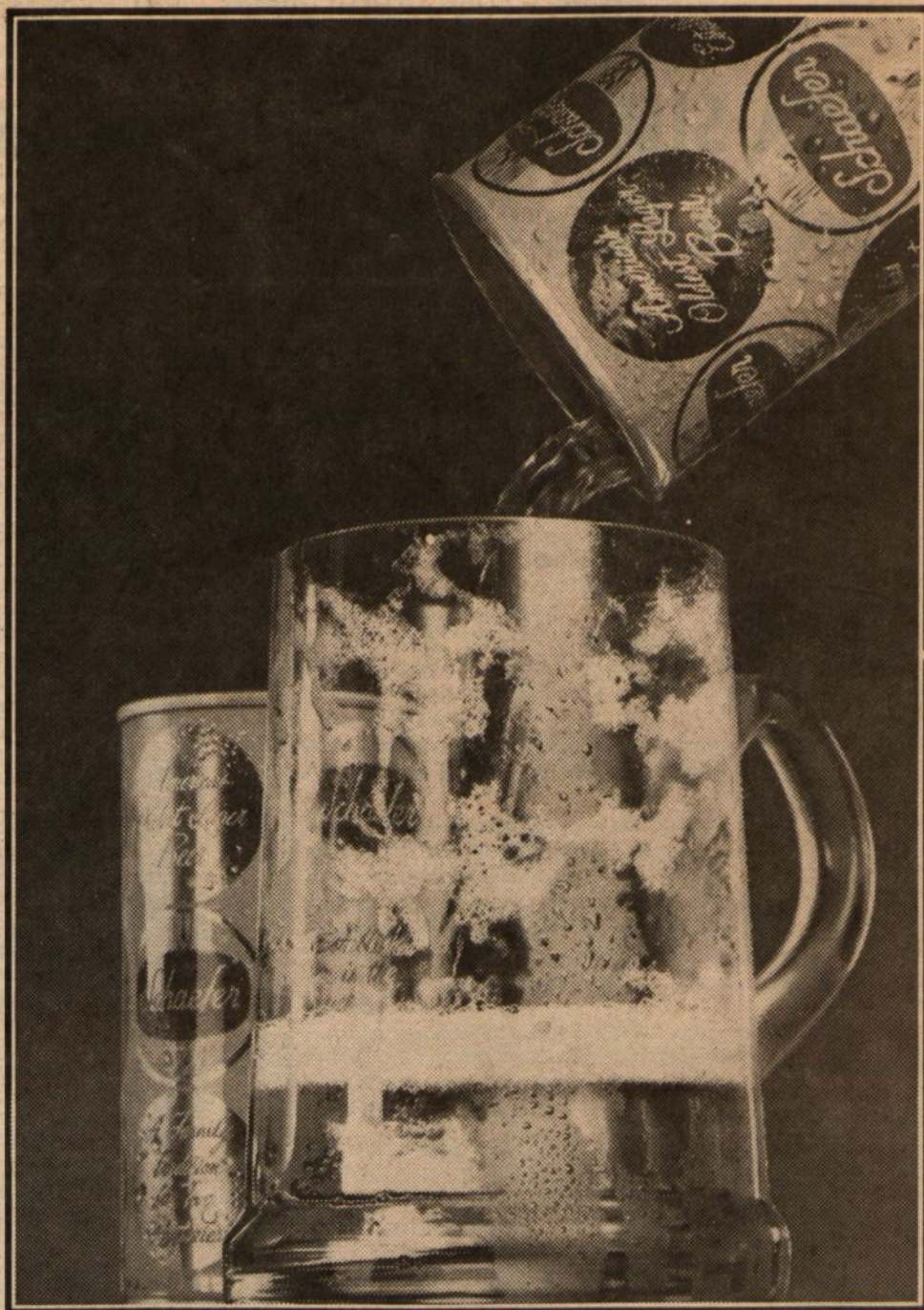
Vienintelė lietuvių prekybos įmonė Amerikoje,
parduodanti importuotus ir vietos fabriku baldus,
kilimus, namų įrengimus; televizijos ir Hi-Fidelity
bei Stereo aparatus. Be to, pardavinėja baldus biznio
įstaigoms, vasarvietėms, moteliams ir viešbučiams.
Dovanai sudaromi specialistų dekoratorių planai.

FURNITURE CENTER, INC., ČIKAGOJE

6211 So. Western Ave., Marquette Parke
Tel. PProspect 8-5875
3207 So. Halsted St., Bridgeporte

Tel. Victory 2-4226

Abi krautuvės atidarytos pirmą, ir ketvirtą, nuo
9 val ryto iki 9 val. vakaro, kitomis dienomis nuo 9
val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 12 val.
iki 5 val. atidaryta tik Marquette Parko krautuvė.

Schaefer yra alus, kurį privalote turėti, jei turite daugiau, nei vieną.

Kai esate ištroškęs, pirmas šaltas
alus — bet kuris šaltas alus —
ragaujamas su pasigėrėjimu.

Bet vėliau, su antru stiklu, ir
trečiu, kaž ko pasigendate. Kaž
kaip jaučiasi nusivadėjimas.

Bet Schaefer yra skirtingas.
Malonumas geriant Schaefer
niekad nepranyksta po stiklo ar
dviejų.

Net troškulį nuramins, Schae-
fer vistiek lieka šviesus ir stiprus.
Tai yra kokybė, išskirianti
Schaefer nuo kito gero alaus.
Žmonės kalba, kad stiprus, šal-

tas, auksu šviečias Schaefer
suteikia tą patį pasitenkinimą
šaltą stiklą po stiklo ragaujant.
Jie ištikrųjų turi pirmojo alaus
malonumą, jis liks ragaujant visa
turimą alų.

Taigi, kodėl neišbandyti
Schaefer?

Sekantį kartą, kai eisit apsi-
pirkti, pasiimkite šesiu bonkų
dėžutę ar dvi.

Išitinkite patys, kodėl Schae-
fer vadinasi alumi, kurį privalai
turėti, jei turi daugiau, kai vieną.

Schaefer Breweries, New York and
Albany, N. Y., Baltimore, Md.

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

KALBOS KERTELĖ

(Atkelta iš 5 psl.)
ir suvestinius. Kalbėdamas apie pažyminį, J. Žiugžda tenurodo derinamuosius ir nederinamuosius pažyminius, tuo tarpu kiti sintaksininkai mini ir išskirtinius pažyminius. Aplinkybių skyriuje J. Žiugžda visai nekalba apie siekimo, sąlygos ir nuolat-dos aplinkybes. Nepilnuosius sa-

kinius jis vadina nepilnutiniais sakiniais. Pagalbinis sakinio žodžius jis pakrikštija smulkmeninėmis sakinio dalimis.
Ypatingai norėčiau atkreipti skaitytojų ir rašytojų dėmesį į įterptinių žodžių ir įterptinių sakinų skyrybą. Čia J. Žiugžda nustato vieną ir beišimtinę taisyklę: Įterptiniai žodžiai sakinyje išskiriami kableliais, o įterptiniai sakiniai dažniausiai išskiriami kableliais. Tik, jeigu įterp-

tinio sakinio reiškiamoji pastaba savo turiniu sudaro staigumo, nelauktumo įspūdį, tai toks įterptinis sakinyss gali būti išskiriamas brūkšniais, o jeigu įterptinis sakinyss pasako, paaiškina labai tolimą, esminiam sakinui suprasti beveik nereikalingą aplinkybę, tai jis išskiriamas skliausteliais. Pvz.: Jonas, tiesa, dar tebedrybsojo klėtyje. Mat, žaltys, kaip ir kiti gyvuliai, šeriasi. Šiais metais jie daug, palyginti, išmoko.

Be, kai jaunas buvau -- kur dingo mano dieneles: -- ai, kai jaunas buvau, visi mane girdavo. Kai Katrė ėmė valyti trobą, šeimininkė labai supyko (apsileidėliai visados pyksta, kai jų primintą mės-lą kuopia) ir kaip įmanydama barėsi.
Rašydamas apie sudėtinius sakinčius, J. Žiugžda juos skirsto į prijungiamuosius ir sujungiamuosius. Šalutinių sakinų skyriuje

jis nemini siekimo, sąlygos ir nuolat-dos šalutinių sakinų. Sujungiamųjų sakinų jis pažymi daugiau, negu L. Dambriūnas. Jis skiria sudedamąjį, priešpriešinį, skiriamąjį ir aiškinamąjį (paremiamąjį) sujungimą. Autorius plačiai aiškina apie tiesioginę ir netiesioginę kalbą. Nors siauro-kai, bet sintaksininkas supažin-dina skaitytojus su žodžių tvar-kos dėsniais sakinyje. Nemaža medžiagos duodama pratyboms,

Baigiama, kaip ir visos sintaksės, skyryba.
Didžiausias šios sintaksės trūkumas yra jos pavyzdinės medžiagos paranka. Beveik visa medžiaga yra paimita iš bolševikinių autorių. Ir tai perdėm politiškai propagandinė makulatūra.
Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti
D I R V A

Svarstant apsidraudimo klausimus, kiekvienos apdraudos geriausiu mastu yra: ką jūs gaunate už savo užmokestį. O čia jau Blue Cross yra vieninteliu.

Praeitais metais Blue Cross grąžino 97,9 ¢ ligoninių patarnavimais už kiekvieną gautą dolerį. Joks kitas planas negrąžina tiek apdraudos už jūsų pinigų. Ne todėl, kad kiti to nenorėtų. Bet todėl, kad Blue Cross to siekia.

Pavyzdžiui, Blue Cross vykdo apmokėjimus už ligoninę iš anksto. Tai vyksta jau 30 metų. Tai ilgiau, nei bet kur kitur.

Bet tai dar ne viskas. Blue Cross nesiekia pelno. Mes dirbame artimame ryšyje su ligoninėmis, mažindami išlaidas kur tik įmanoma. Kaip pvz., mažinant biurokratizmą. Galite įsivaizduoti kiek sutaupoma, turint 1.800.000 klientų.

Visa tai dar pabrėžia vienas paprastas faktas. Blue Cross visuomet atsimenama, kad tai jūs pinigai.

O kaip galvojate? Ar negerai žinoti, kad esate apsidraudę planu, kuriam rūpi sugrąžinti daugiausiai jūs įnašų?

Blue Cross of Northeast Ohio. Susijungęs su Blue Shield pilnesniam jūsų sveikatos apdraudimui.

YRA ŠIMTAI SVEIKATOS DRAUDIMO PLANŲ.
Bet tik Blue Cross grąžins 97¢ už kiekvieną jūsų įmokėtą dolerį.

Keep in a Safe Place

is protected against expense of health care through the nonprofit Blue Cross Plan of Ohio. The plan is insured by Medical Mutual of Cleveland, Inc., in Ohio.

PLAN CODE SHD
PLAN OR PLAN
PROTECTING SH

DO NOT REY CARD

IMPORTANT

THIS ENVELOPE CONTAINS
Valuable Papers Concerning Your
Health Coverage.

Please examine the enclosures carefully.

BLUE
CROSS of Northeast Ohio

2042 East Ninth Street • Cleveland 15, O.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

* DLK BIRUTĖS D-JA gavo padėkos laišką iš Clevelando miesto burmistro Ralph S. Locherio, kuriame jis dėkoja už gražų bendradarbiavimą dalyvaudant Parade of Progress parodoje ir už lietuvių tautinės grupės puikų pasirodymą, tuo prisidedant prie bendro parodos pasisekimo. Visa tai kartu leido parodyti ne tik šiame mieste daromą pažangą, bet, kas svarbiausia, atsiekti tai, kas įmanoma tik bendradarbiavimu bendrų tikslų siekiant.

Dail. A. Tamošaitienė darbo metu prie staklių.

A. Tamošaitienės paroda Clevelande

A.V. Jonynas, montrealietis, rašo, kad "retai kurio dailininko, o ypač dailininkės, pirmosios parodos buvo pasitiktos mūsų išsivijoj su tolygiu prielankumu ir šilta nuotaika, kaip dail. Anas-tazijos Tamošaitienės. Ir su kiekvienu nauju pasirodymu jos gerbėjų ratas tolydžio plėtėja".

Nėra abejonės, kad dail. A. Tamošaitienės pasirodymas Clevelande, Čiurlionio Ansamblio namuose, susilauks to paties užtar-nauto mūsų visuomenės dėmesio.

Dail. A. Tamošaitienė, be Dailės Mokyklos Kaune, studijas gilinusi Švedijoje ir Austrijoje. Nuo pat jaunystės dienų puoselėjusi lietuvių liaudies dailę, rinkusi pavyzdinius audinius, tuos meno turtus lobius nepasilikio sau, bet uoliai stengėsi perduoti jaunajai kartai. Ji ne tik menininkė, bet ir pedagogė, savo srities patirtį naudojusi dėstant Žemės ūkio Rūmuose, Kauno Taikomosios Dailės Institute, Freiburgo Dailės mokykloje, Vokietijoje.

Jau Lietuvoje, kartu su vyru, dail. A. Tamošaičiu, buvo įsirengę savo kilimų ir audinių dailės studijas. Tą tradiciją išlaiko ir dabar Kanadoje.

Su savo kūryba aplankė visą eilę kraštų ir meno galerijų. Menininkės sieloje kaupiasi naujos idėjos, nauji kūrybiniai polėkiai. Meniškas audinys -- dar ne viskas. Jinai sako, kad dailė yra jos gyvenimo džiaugsmas. Savo dvasinio gyvenimo vaizdą ji perkelia į paveikslą, kuriame gamtos intymumas išsiliesia į simbolines formas, linijas ir spalvas. Tai nėra gamtos fotografijos, bet siekiama išreikšti meninę tikrovę.

Dail. A. Tamošaitienė savo mene išsiskiria individualia kūryba, nevaržoma jokių meniško srovių, bet ieškant tik širdžiai artimo grožio.

* VYSK. M. VALANČIAUS li-tuanistinės mokyklos tėvų metinis susirinkimas šaukiamas sekmadienį, rugsėjo mėn. 27 dieną, Šv. Jurgio mokykloje, tuoj po sumos -- 11:30 val.

Dienotvarkėje: revizijos komisijos pranešimas, mokyklos vedėjo pranešimas, mokytojų ir tėvų komiteto pristatymas, tėvų komiteto pranešimas, klausimai ir sumanymai.

Visi tėvai, kuriems daugiau ar mažiau rūpi liuanistinė mokykla prašomi šiame susirinkime dalyvauti.

Tėvų Komitetas

* DARGIO IR MONČIO paroda Gallery International patalpose, 13218 Superior Ave. (Superior ir Euclid Ave. kampas) atidaryta 15 d. kasdien nuo 2 iki 7 val. vak. (išskyrus pirmadienius) ir sekmadieniais nuo 2 iki 5 v.v. Įėjimas nemokamai.

* POPIEČIO DIAGNOZĖJE, A. Kairio trijų scenos atidengimų žaisme, kuris bus vaidinamas Šv. Jurgio par. salėje spalio 10 d., kiek žinome, bene svarbiausia, tai vaizduojamieji mūsų, šių dienų išeičiai, charakteriai, tėvų ir suaugusių vaikų santykiai, išsiliesiančią iki aštrių kivirčių. Atrodo, tuo ypatingai dabar bemaž visur sielojamės. Tačiau nedrįstume spėlioti, ką labiau toji komedija įteigs -- vyresniąją kartą ar jaunimą.

Lietuvių scenos darbuotojų sąjungai maloniai sutikus pakartoti šią vaidinimą Clevelande, pa-

stačius ir režisuojant St. Pilka, scenoje matysime E. Blandytę, B. Briedienę, J. Cijunelienę, A. Dikint, E. Radvilą ir J. Raudonį. Po vaidinimo vaišės ir šokiai. Gros J. Wendelio šokių orkestras.

Bilietai galima gauti ir stalai užsakyti pas J. Pinkų, tel. HE-2-2615 ir sekmadieniais spaudos kioske.

* CLEVELANDO ORKESTRO rudens sezono programoje, spalio 1 ir 3 d. koncertuose, kurie vyks Severance Hall, pasirodys šios generacijos iškilčiausias pianistė Ann Schein. Ji gros Chopino Piano Concerto No 2 solo partiją. Orkestras patieks Musorgskio operos "Kovanchina" preliudą. Po pertraukos -- viena iš Beethoveno simfonijų.

Koncertams bilietus iš ankso galima įsigyti Severance Hall kasoje ar Burrows krautuvėse.

HELP WANTED FEMALE

CASHIER WAITRESSES ALSO HOSTESS

Nights, Full & Part Time

Good working conditions
Apply in person
CORKY & LENNY'S
13937 Cedar Rd.

Salesladies

Full and part-time salesladies for all departments including shoe department. Experienced preferred. Excellent working conditions. Many company benefits.

OFFICE HELP Full and Part Time STOCK ROOM Part Time

Apply Mon. thru Sat.
10 a.m. - 9 p.m.

J. C. PENNEY CO.
1435 SOM Center Rd.
Mayfield Heights

NURSES (2)

State Registered

3-11 and 11-7 shift.

Maža ligoninė
Lengvos pareigos
Primamos ir nepilnam laikui
slaugės. Teirautis 587-0424.

WAITRESSES

Over 21; experienced preferred; hourly wages plus good tips; uniforms, meals furnished; fringe benefits and paid vacations. Apply in person after 6 p.m.

KENNY KING'S RESTAURANT
5836 Mayfield Rd.

Išnuomojamas butas
apartamente. 4 kamb. ir vonia. \$50.00.
Tel. 1-2393.

Vaikų laikraščio Eglutė ir Vysk. Valančiaus lit. mokyklai Clevelande paremti, spalio 3 d. 6:30 v.v. Šv. Jurgio parapijos salėje iš Chicago atvykęs Marquette Pk. liuanistinės mokyklos vaikų teatras suvaidins D. Lipčičės-Augienės veikalą "Užburti vaikai". Clevelando visuomenė kviečiama į vaidinimą atsilankyti.

PAMATYK IR IŠGIRSK

SENATORIŲ

HUBERT H. HUMPHREY

DEMOCRATIC CANDIDATE for VICE PRESIDENT

CUYAHOGA COUNTY DEMOCRATIC

STEER ROAST

Sunday, September 27, — 2p.m.

Euclid Beach Park

— ĮEJIMAS LAISVAS —

Pramoga visai šeimai

LAIMEKITE 1965 MUSTANGĄ

IR VISĄ EILĘ ELEKTRINIŲ APARATŲ

Dovanai - pramogos, muzika, laimėjimai - dovanai

Cuyahoga County Democratic Executive Committee

Albert S. Porter, Chairman

HARVEY'S GULF SERVICE STATION

6602 Superior Avenue
Tel. 361-9713 Cleveland, Ohio 44103

Atdara ir sekmadieniais
nuo 8 val. ryto iki 3 val. p. p.
Sąžiningas ir greitas patarnavimas.
Visokių rūšių automobilių pataisymo darbai.

Naturally SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

Spalio 10 d. Šv. Jurgio parapijos salėje bus suvaidinta A. Kairio 3 v. komedija "Popiečio diagnozė". Vaidins iš Chicago atvykę Lietuvių Scenos Darbuotojų Sąjungos aktoriai. Nuotraukoje aktoriai vaidinimo metu: B. Briedienė, E. Blandytė, E. Radvila ir J. Raudonis.

CASHIERS

Over 21; experienced preferred; hourly wages plus good tips; uniforms, meals furnished; fringe benefits and paid vacations. Apply in person after 6 p.m.

KENNY KING'S RESTAURANT
5836 Mayfield Rd.

CAR HOPS

Over 21; experienced preferred; hourly wages plus good tips; uniforms, meals furnished; fringe benefits and paid vacations. Apply in person after 6 p.m.

Kenny King's Restaurant
5836 Mayfield Rd.

HELP WANTED MALE

AUTO BODY MAN

Turi būti patyręs; geras atlyginimas, bonus, kiti bendrovės priedai. Tai pastovus darbas Ohio didžiausiam Cadillac pardavimo skyriuje. Kreiptis asmeniškai! Walter Klinterberg, dirbt, vedėją. Tik ne telefonu.
Central Cadillac
2801 Carnegie

BORING MILL OPERATOR

Part time eves. 5 p.m. to 10 p.m.
Dependable Tool & Mfg.
5416 Detroit 281.0460.

COLD HEADER OPERATORS

Open and solid dyes; first and second shift, High rate.
Auto Bolt & Nut Co. UT 1-3913

Pardavėjas ar pardavėja
Nekilm. turto pard. įstaiga. Galite labai gerai uždirbti. Daug laiko įstaigoje. Mes patys sutvarkome finansinius užparduoto turto formalumus. Jums tenka tik paroduoti.

MULTIPLE REALTY

819 E. 185th St.
IV 1-9300 (III)

Savininkas parduoda namą

4 butų mūrinis apartamentas, 4 garažai, gazo pečiai, didelis sklypas. Labai gerame stovyje. East 71-jė gatvėje prie St. Clair Ave. Pagelbėsime finansuoti. Teirautis tel. 431-3095 po 6 val. vak. Tik pirkėjams!

Išnuomojamas butas

1 mieg., 1 kamb. ir pilnai įrengta virtuvė. Garažas. Ta proga reikalingas namų prižiūrėtojas, galįs tuo butu pasinaudoti.
17848 Lake Shore Blvd.
Telef. KE 1-9708 arba AN 1-0182 po 6 val. vak.

Parduodamas namas

Euclid-Beverly Hills. Apžiūr. šeštad., 2-6 val. p. p. 29049 Glenbrook Blvd. Pušiau rančinis. 4 mieg., 2¹/₂ vonios kamb., salionas ir pramogoms kamb. Prieinama kaina.

TURK REALTY

KE 1-5337
IV 1-9074

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

County Auditor Ralph J. Perk, atsisveikindamas su jo įstaigoje vasaros metu dirbusiais įvairių tautybių studentais, pareiškė pasigėrėjimą jų darbu, įrodžius, kad jie galės būti labai naudingais visuomenei. Jie buvo pavyzdžiu savo pareiškumui ir darbštumui.

Nuotraukoje Ralph J. Perk atsisveikina su Dalia Mackevičiute, kuri išvyksta metams į New Yorką aukštesniajam mokslo laipsniui įsigyti. Ji yra baigusi St. Johns kolegijoje pedagogiką, dėstė mūsų lituanistinėse mokyklose ir gražiai reiškėsi vaidybinio bei deklamavimo metu lietuvių parengimuose. Dalia, taip pat, buvo aktyvi Korp! Neo-Lithuania narė.

* DR. A. BALTRUKĖNAS, iš Akrono, Ohio, per Vilties d-jos pirm. Dr. VI. Ramanauską įstojo į prez. A. Smetonos monografijos garbės prenumeratorių eilės, įnešęs 25 dol.

* JONAS RŪTENIS, iš Merrick N.Y. per Dirvą užsiprenumeravo 3 egz. prez. Ant. Smetonos monografijos.

* DR. MATULIONIO dėka R.I. 2-jo distrikto kongresmanas John E. Fogarty įnešė į Kongresą rezoliuciją pavergtų tautų klausimu.

INTERTRADE
Express Corporation
BE MUITO DOVANOS
Į LIETUVĄ
MAISTO SIUNTINIAI
geriausios rūšies,
didžiausias pasirinkimas.
PREKES
PINIGAI

Kursas: 9 rubliai — \$10.00
Mokestis: iki \$30 — \$2.75.

per \$30 — 10%
Reikalaukit katalogo
dovanai!

INTERTRADE
Express Corporation
125 East 23rd Street
New York, N. Y. 10010
Tel.: YU 2-1530

Didelė patirtis
daugiau kaip 10 metų
pataujanant lietuviams.
Esame apdrausti
jūsų siuntų apsaugai.

* LIETUVIŲ GYDYTOJŲ KONGRESAS FRATERNITAS LITUANICA praeitų metų suvažiavime nutarė įpareigoti kiekvieną savo narį prašyti savo valstybės kongresmaną ar senatorių įnešti rezoliuciją Pabaltijo tautų klausimu.

Sofija Putvytė - Montautienė, Šaulių Sąjungos garbės narė, ir Kunigunda Kodatienė, moterų Šaulių vadovė, susitikusios Šaulių Sąjungos suvažiavime.

CHICAGO

* AUKŠTESNIOJI LITUANISTIKOS MOKYKLA Chicagoje pradėjo mokslo metus. Rugsėjo mėn. 12 d. vyko naujų mokinių priėmimas, vasaros darbų tikrinimas ir patalų egzaminai. Tėvų komi-

tetas, praeitais mokslo metais rūpinęsis mokyklos reikalais, ruošia metinę apyskaitą, kuri bus patiekta visuotiname tėvų susirinkime spalio mėn. 4 dieną 2 v. p.p. 203 kambaryje, Jaunimo Centre, 5620 So. Claremont Ave. Tremties mokykla išsilaiko vien tik tėvų lėšomis. Be to, mokyklos administravimo darbas taip pat gula ant tėvų pečių. Todėl visų tėvų būtina pareiga dalyvauti mokyklą liečiančiuose svarstymuose bei susirinkimuose, ypatingai renkant naują tėvų komitetą.

* AMERIKOS LIETUVIŲ RESPUBLIKONŲ LYGA artėjant lapkričio mėnesio rinkimams šaukia visuotiną Chicago lietuvių susirinkimą. Susirinkimo metu bus pristatyti planai kuo lietuviai galėtų prisidėti prie rinkimų ir užsitikrinti, kad mums palankūs kandidatai būtų išrinkti.

Susirinkimas įvyks š.m. rugsėjo mėn. 30 d. (trečiadienį) 7:30 val. vak. Respublikonų Partijos 13-jo Wardo būstinėje, 3933 W. 63 St.

Lietuvių Respublikonų Lygos valdyba, kurią sudaro dr. Stp. Biežis, inž. V. Adamkavičius, adv. A. Kėželis, R. Mieželis, inž. V. Mažeika ir V. Petrauskas, maloniai kviečia visus Chicago lietuvius remiančius respublikonų kandidatus gausiai susirinkime dalyvauti.

NEW YORK

PAVERGTŲJŲ SEIMO
DEŠIMTMETIS

Rugsėjo 20 d. suėjo lygiai 10 metų, kai New Yorke savo veiklą pradėjo Pavergtųjų Europos Tautų Seimas, apjungdamas Albaniją, Bulgariją, Čekoslovakiją, Estiją, Latviją, Lenkiją, Lietuvą, Rumuniją ir Vengriją.

Šios "Mažosios Jungtinės Tautos" yra tarsi laisvojo pasaulio prietiltis laisvės fronto pozicijose prieš sovietinę vergiją. Todėl laisvės draugai jį remia, o Kremlui -- tai tarsi "mane, tekėl, fares" anam Babilonijos karaliui.

Dešimtmečio proga Seimui savo pareiškimus atsiuntė prezidentas L.B. Johnson, prezidentinis kandidatas senatorius B. Goldwater ir kt.

Ta proga keli sovietų pavergtųjų tautų draugai atžymėti laisvės kovos medaliu. (k)

* L. S. T. Korp! Neo-Lithuania metinė šventė įvyksta lapkričio 7 d. Travelers Hotel, 9400 Ditmar Blvd., prie La Guardia aerodromo. Programa pradedama iškilminga sueiga 6 val. vak. Pompei Room. Vaisės ir šokiai. 8 v. v. Terrace Ball Room. Kvietimai gaunami pas korporantus ir Valdyboje, užsakant telefonu: MI 2-0656.

* BIRUTĖ PAPROCKIENĖ, iš New Yorko, atostogauja SLA vasarvietėje, Atlantic City, N.J.

* DAIL, NATALIJA JASIUKYNAITE nuo rugsėjo 9 iki rugsėjo 23 d. turėjo New Yorke savo dailės darbų parodą.

* LIONE JUODYTĖ yra pakviesta New Yorke ABC Radio stoties FM asmeniškam pasi-

Šią vasarą įvykusios neolituany stovyklos štabas. Stovi iš kairės: mergaičių vadovė N. Vykintaitė, berniukų vadovas R. Gulbinas, mergaičių arbitra R. Buinytė, stovyklos vadovas V. Gruzdis, berniukų arbitras G. Mironas, "Naktibaldos" vyr. redaktorė B. Augustinavičiūtė ir parengimų vadovas K. Čičėnas.

A. Gruzdienės nuotrauka

Organizuojasi New Yorko lietuviai respublikonai

Neseniai buvo susirinkę virš 70 New Yorko lietuvių padiskutuoti ir aptarti respublikonų partijos programą, kurioje šį kartą daugiau nei anksčiau skirta dėmesio pavergtųjų tautų išlaisvinimui. Prieta išvados, kad lietuviams ta partija yra arčiau širdies ir jos kandidatai prezidento ir viceprezidento postus yra remtini. Tam tikslui buvo išrinktas komitetas iš 15 asmenų.

Rugsėjo 18 dieną, Lietuvių Atletų klube, Brooklyne, N.Y., įvyko to komiteto praplėstas susirinkimas, kuriame buvo išrinkta valdyba iš 7 asmenų: Stasys Gudas, pirmininkas, V. Barčiauskas, Ig. Gasilūnas, D. Klinga, A. Sperauskas, A. Vakselis ir dr. M. Žukauskienė dar pareigomis nepasiskirstė.

kalbėjimui. Kartu bus grojamos jos lietuviškos plokštelės "Music from around the world" programoje. Programa bus transliuojama spalio 5 d. tarp 7-8 val. vakare ABC Radio FM.

SUSIRŪPINĖ ANGLŲ - RUSŲ DERYBOMIS

Šį rudenį įvyksiančios derybos tarp Anglijos ir Sov. Sąjungos vyriausybės dėl Pabaltijo valstybių aukso ir kitų vertybių sukėlė didelį latvių vadovaujančių organizacijų susirūpinimą. Reikalas liečia Pabaltijo valstybių okupacijos pripažinimus. Latvių politinių veiksmų vadovybė rugsėjo 13 d. posėdyje New Yorke nutarė kreiptis tuo reikalu Anglijos vyriausybę. Tuo reikalu susirūšta su latvių vadov. veiksmiais Kanadoje, Australijoje ir Europoje. Imtasi žygių, kad tuo reikalu būtų atstovaujamos viso pasaulio latvių išeivijos organizacijos ir kad tuo bendru protestu Londono vyriausybė būtų aišku, kokios pasekos gali išplaukti iš susitarimų su Sov. Sąjunga Pabaltijo valstybių sąskaiton.

Vytautas Abraitis, grįžęs iš Washingtono padarė pranešimą apie tautybių organizavimąsi respublikonų partijoje ir jų veikimo planus bei tikslus. Jis pareiškė:

-- Kiekvienais rinkiminiais metais amerikiečių partijos susidomė tautinių grupių balsais. O šiais metais rodomas didelis susidomėjimas Amerikos respublikonų partijoje. Prie Respublikonų centrinio komiteto yra įsteigtas tautybių skyrius (Nationalities Division), kuriam vadovauja kongresmanas Edvard J. Dervinski, dr. L.E. Dobrianski - vicepirmininkas ir Vytautas Abraitis, pirm. Amerikos lietuvių sekcijai.

Centrinį komitetą sudaro 39 pripažintos tautinės grupės ir kiekvienai iš jų yra paskirti pirmininkai, kurie buvo prašomi, kad iš kiekvienos valstijos pristatytų po vieną savo tautybės pirmininką.

-- Iš lietuvių, -- sakė V. Abraitis, -- šiuo metu jau paskirti aštuoni įvairiose JAV valstijose. Be to, pageidaujama, kad visos tautybės atskirose JAV valstijose įsteigtų savo klubus, kurie per savo atstovus kartu su kitų tautybių atstovais sudarytų tos tautybės respublikonų tautybių tarybą. Trys Tarybos atstovai įeina į valstijos centrinį komitetą su balsavimo teise.

Klubų tikslas yra: oficialiai atstovauti savo tautiečius respublikonų valstijų Tarybose, suorganizuoti savo kilmės pliečius, kurie pritaria respublikonų partijos idėjoms, kurie domisi politika, padrasinti ir padėti savo tautybės nariams kandidatuoti kojam nors postui, talkinti rinkimuose ir kt. O mums vienu iš svarbiausių tikslų yra propaguoti Amerikos pliečių tarpe supratimą apie Rytų ir Centro Europos tautų problemas ir teikti pagalbą jų išlaisvinimui, -- baigė V. Abraitis.

Toks klubas New Yorke jau yra įsteigtas, o šį kartą buvo išrinkta anksčiau minėta valdyba, tų darbų vykdomasis organas. Prieš renkant V. Abraitis atkreipė dėmesį, jog pageidaujama, kad būtų renkami žmonės, turį artimus ryšius su savo tautine grupe.

Stasys Gudas pažymėjo, kad to klubo, kuris vadinasi Lithuanian Republican Club, tikslas yra ne vien darbas prezidentinių rinkimų metais, bet nuolatinis, kuris rūpinis ir lokaliniais rinkimais.

D. Klinga apibūdino amerikiečių partijų organizacinę struktūrą ir veikimo gaires, pabrėždamas, kad amerikiečiai respublikonai veikia pagal distriktoose įsteigtus klubus, o mes pagal tautybių klubus, kurių nariai yra iš įvairių distriktų gyveną įvairiuose rajonuose.

Susirinkimas gyvai diskutavo respublikonų partijos teigiamus ir neigiamus pasisakymus programoje ir aptarė lietuvių veiklos galimybes.

Diskusijoje aktyviai reikšėsi: dr. Radzivilas, A. Senikas, J. Strusas, A. Vakselis, V. Barčiauskas, J. Kiaunė ir kiti.

Susirinkimo prezidiumą sudarė V. Abraitis, D. Klinga ir S. Gudas. Pažymėtina, kad dalyvavo ir jaunosios kartos atstovai, gyvai į tą darbą įsijungiant Audronei Gudaitei, Algijai Sperauskui, Tonui ir kitiems. (eč)

AUKOS DIRVAI

P. Vėbra, Chicago	4.00
J. Mulokas, Chicago	5.00
M. Premeneckas, Cleve. ...	2.00
P. Karosas, New Britain ...	2.00
V. Miškėnis, Toronto	1.00
M. Sketerytė, Brooklyn	2.00
J. Tumosa, Toronto	10.00
J. Grybauskas, Chicago	1.00
J. Dragunevičius, Waterford 4.00	
S. Kozak, Cleveland	1.00
A. Tamošaitis, Kingston	4.00
Dr. J. Zubricas, Kankakee ..	4.00
H. Bajalis, Los Angeles	5.00
H. Kripavičius, Cleveland ...	1.00
J. Adomaitis, Ville Lasalle ..	3.00
M. Eidukevičius, Cleveland ..	1.00
A. Reventas, Rockaway	4.00
J. Jakubauskas, Santa Monica 1.00	
V. Meiliūnas, New York	5.00
M. Kilmas, Brockton	1.00

DIRVOJE GALITE ĮSIGYTI AR UŽSISAKYTI SIAS NAUJAI PASIRODŽIUSIAS KNYGAS:

Aloyzas Baronas — Saulės grįžimas, novelės — 1.50 dol.

Vytautas Alantas — 9 dramos veikalai 5 dol.

Pulgis Andriūsis — Purienos po vandeniu — 1.50 dol., kietais virš. — 2 dol.

A. Šapoka — Senasis Vilnius — 5 dol.

Juozas Mikuckis — Derliaus Vainikas — eilėraščiai — 3 dol.

Visa eilė kitų anksčiau pasirodžiusių knygų, albumų, poezijos rinkinių.

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS
GELINČIA

GELĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd Street
Chicago, Ill.

Telefonai:
PR 8-0833 ir PR 8-0834

Clevelandiečiai Vincas ir Barbora Juodžiai šią vasarą, pasinaudodami atostogomis, buvo nukelti į Egiptą. Čia juodu matome prie Cheopso piramidės ir Chefreno sfinkso.

**STOP HERE
SHOP THERE**

Stop here for comfortable terms on your coming new car!

Then Shop at your leisure for your new car.

**The Cleveland
Trust Company**
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION